

ALUMINIJ

4

Časopis družbe Talum d. d. Kidričevo

APRIL 2018

Delujmo strastno!

Brez sprememb, povezanih s kreativnostjo, nadgrajevanja procesov v smeri učinkovite izvedbe in brez velikih pričakovanj do sebe in poslovnih partnerjev, ki sledijo pričakovanjem naših kupcev, ne bomo zmogli preskakovati konkurence.

Tisto, kar moramo v zelo veliki meri vpeljati v svoje okolje in tako tudi delovati, pa je strast.

(Marko Drobnič, predsednik uprave Taluma)

Iz vsebine

- 4** Delujmo strastno
- 6** Znanje zaposlenih in kultura organizacije
- 8** Globoko v srcu materiala ...
- 9** Agilno delovanje in vitki poslovni procesi
- 11** Nadgradimo procese
- 12** Več kot 2400 razstavljalcev iz 54 držav sveta
- 14** »Tekma s časom!«
Prihodnost energetike
- 15** Ustvarjanje priložnosti za sodelovanje
- 16** Protipožarno varovanje
- 18** Devetdeseta, obdobje velikih sprememb
- 20** Kaj imajo skupnega Alen, kovaštvo, šparglji in motokros?
- 21** Delo v timu z začimbo individualnega
- 25** Časopis Aluminij digitaliziran
- 26** Kmalu se bodo pridružili Talumovemu kolektivu
- 28** Skrbimo zase in gremo NAPREJ
- 30** »Postati in ostati krvodajalec!«
- 31** S kvizom do novih znanj in izkušenj
- 32** Športnik leta 2017 občine Kidričevo
- 34** Kolumna
- 35** Križanka

Naslovnica: Talum Izparilniki, foto: Stanko Kozel

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelušič, glavna urednica, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih in Mateja Hergula, članice, ter Gregor Jurko, član.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak

Prelom, priprava za tisk in tisk: Tiskarna Ekart, d. o. o.

Foto: Srdan Mohorič

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

Zgodbe so lepilo tovarne

O evoluciji: Ogenj nas je naredil nevarne. Opravljanje nam je pomagalo sodelovati. Poljedelstvo je v nas prebudilo lakomnost. Mitologija je obranjala zakon in red. Denar nam je dal nekaj, čemur vsi zaupamo. Nasprotja so ustvarila kulturo. (Y. N. Harari)

Pred časom mi je v roke prišla knjiga avtorja Yuvala Noaha Hararija z naslovom Sapiens – kratka zgodovina človeštva. Knjigo sem začela brati z nekoliko distance, saj je na knjižnem trgu v zadnjem času vedno več takih del, v katerih so avtorji zapisali svoje lastne resnice in jih svetu predstavljajo kot našo edino resničnost. Po nekaj poglavjih mi je postalo jasno, da knjiga ni slaba in da preko razvoja človeštva – od začetkov do danes – bralcu pomaga do uvida, kje je ljudem na tej evolucijski poti spodletelo in kateri dejavniki so skozi čas ustvarili svet, v katerem živimo. Z nekaj razmisleka ugotoviš, da je podjetje miniatura sveta in da vse tisto, kar velja za odnose na ravni sveta kot celote, velja tudi za podjetje.

Eno izmed področij, ki jih avtor opisuje v knjigi, so tudi miti, legende in verovanja. Prav ti nas delajo posebne in drugačne od vseh drugih bitij. Gre za kolektivna prepričanja, za kolektivne običaje in miselnost, ki je lepilo družbe. Kako povezati več kot dva milijona ljudi v naši državi, da bi sledili skupnemu cilju? Kako povezati 1400 ljudi v Talumu? Recept je preprost: ustvariti je treba zgodbe, ki ljudi povezujejo in krepijo pripadnost. Med te zgodbe lahko prištevamo tudi naš mit o jablani in *šumarju*, naše vrednote, za katere se zavzemamo, zgodbe o preteklosti, ki si jih pripovedujemo ... Zgodbe nam dajejo občutek, da pripadamo nečemu večjemu, kar nam vliva moč, dviguje samozavest in daje energijo, da sledimo skupnim ciljem.

Na ta način časopis, v katerega vsak mesec zapisujemo zgodbe, preseže funkcijo informiranja. Z digitalizacijo so nam zgodbe iz preteklosti postale še bližje, saj danes zaposleni v digitalnem arhivu lahko vsak trenutek pokukamo v zgodbe iz preteklosti. Več o digitalizaciji časopisa Aluminij lahko preberete v tokratni številki.

In tudi ko se zaposleni upokojijo, ko se menjajo generacije, so zgodbe tiste, ki ostajajo in ljudem dajejo občutek varnosti in zaupanja.

Na podoben način lahko gledamo tudi na kupce in naročnike, ki kupujejo naše izdelke in storitve. Poleg svetleče kovine vedno kupijo tudi našo zgodbo, ki sega v leto 1954. Kajti ta zgodba jih vedno znova prepriča, da imamo tradicijo in da nam lahko zaupajo.

Morda vsi skupaj še premalo izkoriščamo potencial zgodb in bi jih morali tudi bolj pogosto zapisovati. Kajti prav te so medgeneracijsko lepilo in gradniki toplih medčloveških odnosov, za katere si prizadevamo. ■

»Ustvariti je treba zgodbe, ki ljudi povezujejo in **krepijo pripadnost.**«

Delujmo strastno

Letna srečanja z zaposlenimi smo v skupini Talum uvedli leta 2012, letos pa jih izvajamo že sedmič. Namen teh srečanj je predstavitev trendov in dogajanj v panogi ter pregled ustvarjenega v Talumu in naših skupnih poslovnih ciljev, ki smo si jih zastavili za prihodnost. Zelo pomembno je namreč, da zaposleni dobro poznamo strategijo družbe in korporativne cilje, saj tako lahko razumemo, kaj je naše poslanstvo, kakšna je naša pot in kateri so skupni cilji. Tako lahko tudi bolje razumemo odločitve, ki jih sprejemamo, pri delu pa smo lahko uspešnejši, bolj inovativni in učinkovitejši.

Komunikacija v podjetju mora biti večsmerna, pretok informacij pa hiter, dosleden in učinkovit. Vsi zaposleni moramo začutiti in ponotranjiti idejo, da tudi sami ustvarjamo našo skupno pot. Naše ideje, predlogi, rešitve, informacije morajo biti slišane, pomembno pa je, da so usmerjene k skupnim strateškim ciljem. Le tako bomo lahko zagotavljali pretok znanja in izkušenj v vse smeri in usmerjeno stopali po zastavljeni poti. Svet okoli nas se zelo hitro, dinamično in nepredvidljivo spreminja, skupaj s to dinamiko se moramo biti pripravljeni vsak trenutek spreminjati tudi mi in v tem prepoznati priložnost in možnost za svojo osebnostno in poslovno rast.

Zaradi odprtosti, sodelovanja, spoštovanja, zaupanja in povezovanja na aprilskih srečanjih o strategiji in ciljnih ter drugih področjih ne govorim samo jaz, temveč smo na delavnice povabili in vključili tudi druge sodelavce z različnih področij, vedno znova pa si prizadevam, da bi konstruktiven prispevek in povratne informacije dobil od vseh udeležencev. Najbrž se bomo takšnega načina morali še navaditi, saj se vse prevečkrat najdemo v vlogi pasivnih poslušalcev in se izognemo vključevanju v debato oziroma razpravo o aktualni problematiki.

V nadaljevanju še enkrat podajam kratek povzetek korporativnih tem, o katerih smo se pogovarjali v uvodnem delu naših srečanj.

Poslovno okolje in panoga, v kateri delujemo, sta še posebej v zadnjem času zelo dinamična, dokaj nepredvidljiva ter pod vplivom političnih in finančnih silnic. Predvsem nepredvidljivost lahko pri vseh nas vzbuja občutek nelagodja, lahko tudi strah, saj se zavedamo, da na marsikatero odločitev ali posledico zaradi njihove narave ne moremo vplivati. To lahko presežemo samo tako, da poskušamo občutljivost poslovanja na dejavnike, na katere nimamo vpliva, čim bolj zmanjšati, s tem pa posledično zmanjšati tudi tveganja za poslovanje, ki nastajajo zaradi tega. Strategija povečevanja dodane vrednosti in donosnosti z usmerjanjem h končnim kupcem ter poudarkom na inovativnih in razvojnih rešitvah za naše kupce torej ni naključje, ampak je vodilo za doseganje stabilnosti poslovanja in preprečevanja težav, ki se lahko pojavijo zaradi dejavnikov in okoliščin v panogi.

Pogoje in okoliščine poslovanja v panogi v zadnjem času s svojimi aktivnostmi v največji meri kroji Kitajska, ki zdaj proizvede in porabi že več kot polovico primarnega aluminija. Zadnje mesece je dogajanje pod vplivom političnih odločitev v Združenih državah Amerike z napovedmi o uvajanju carin na jeklo in aluminij in sprejetih sankcij ZDA proti določenim osebam in podjetjem v Rusiji. Vse trije povzročata veliko zmedo in nestabilnost na trgu aluminija in še posebej surovin, ki jih potrebujemo za proizvodnjo aluminija. Cene surovin rastejo hitreje, kot se spreminja cena aluminija na LME, njihova dostopnost pa se zmanjšuje. Oskrba s

surovinami in obvladovanje cenovnih nihanj sta tako v tem trenutku celo večji izziv kot zagotavljanje obsega prodaje na ravni planiranega.

Globalne okoliščine in usmeritve, ki pa kljub vsem navedenim trenutnim izzivom nakazujejo dolgoročno stabilno rasti panoge oziroma porabe aluminija, so vsekakor klimatske spremembe, rast prebivalstva, urbanizacija, migracije in globalizacija ter hiter tehnološki razvoj, povezan z informacijsko-komunikacijskimi tehnologijami, avtomobilsko industrijo, gradbeništvom ter prehransko in kozmetično industrijo. Z večino navedenih so povezani tudi naši kupci in seveda tudi mi s svojimi izdelki in storitvami – ali še bolje – rešitvami zanje. To, da kupcem pravočasno dobavimo kakovosten izdelek, namreč še ni dovolj; ponuditi jim je treba nekaj več, pa naj bo to izboljšana lastnost materiala, optimalnejša oblika, drugačna zlitina ali poprodajni servis. Le z novimi, razvojnimi rešitvami bomo lahko drugačni od konkurence in bolj konkurenčni pri kupcih.

Poleg rasti porabe aluminija, ker ga vedno več vgrajujejo v različne izdelke, raste tudi proizvodnja aluminija v svetu. Največ sicer na Kitajskem in na Bližnjem vzhodu, v Evropi rasti proizvodnje aluminija ni. Glede na to, da smo v Evropi relativno velik porabnik aluminija, lahko lastno nezadostno pokrivanje teh potreb pripelje do uvozne odvisnosti. Zato je za evropski prostor zelo pomembno, da bomo proizvodnjo aluminija zadržali. Ukrep, ki jih sprejema EU, morajo biti torej usmerjeni v zagotavljanje konkurenčnih pogojev za delovanje industrije, temu pa bi morali slediti tudi v Sloveniji, saj pogoji poslovanja za našo industrijo niso primerljivi npr. s pogoji v Nemčiji, Franciji, na Slovaškem, v Romuniji, v državah torej, kjer je naša konkurenca pri proizvodnji primarne aluminija.

O rezultatih poslovanja v preteklem letu smo že pisali, zato tokrat tega področja ne bom posebej izpostavljaj. Za nas je pomembno, da smo z zastavljeno strategijo prestrukturiranja na pravi poti, saj se poslovni rezultat izboljšuje. Lanski dobiček je znašal 2,5 milijona evrov. Vsekakor bo ta trend, glede na zelo zaostrene razmere na trgu surovin, zelo težko zadržati ali stopnjovati. Prodajne premije za naše programe namreč ne sledijo dvigom cen surovin, kar pomeni, da spremenjenih okoliščin za nabavo ne moremo direktno prenesti na naše kupce. Raste tudi strošek dela; od leta 2012 naprej se je povečal za 50 odstotkov, od tega 35 odstotkov zaradi rasti števila zaposlenih, preostalo pa zaradi rasti plač.

V nadaljevanju se bom nekoliko navezal še na strategijo in osrednje stebre, ki bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju krojili našo poslovno pot. Naši napori in prizadevanja bodo še naprej usmerjeni v strukturne spremembe pri programih in na trgih s ciljem, zmanjšati odvisnost od tistih dejavnikov, na katere ne moremo vplivati (LME, tečajne razlike), in zmanjšati odvisnost Taluma od cene električne energije. Ta namreč ni naša konkurenčna prednost ne glede na to, da nam jo je uspelo nekoliko znižati, in tako vpliva na našo tržno konkurenčnost. V vseh delovnih

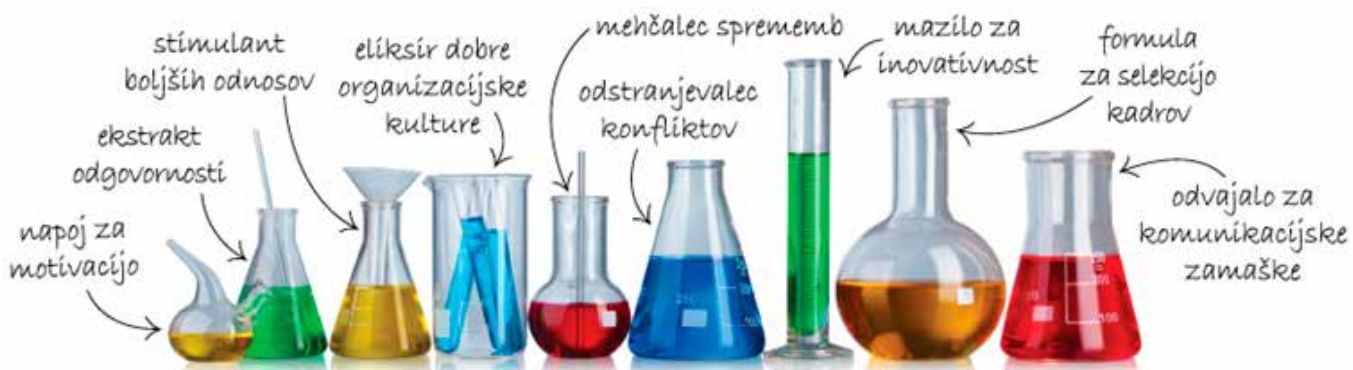
okoljih si bomo tako prizadevali ustvariti čim več proizvodov in storitev z višjo dodano vrednostjo. Pri svojem delovanju pa moramo slediti tudi trajnostnemu razvoju, stopnjevati je treba učinkovitost osnovnih in podpornih poslovnih procesov. Na vseh ravneh bodo še bolj intenzivno potekale avtomatizacija, robotizacija in digitalizacija procesov, ki bodo dolgoročno ustvarjale učinkovito in za zaposlenega varno in prijazno delovno okolje. Vzoredno bo potekala tudi posodobitev organizacije in plačnega sistema.

Veliko pozornost moramo posvetiti tudi medgeneracijski menjavi, pri tem pa ne smemo pozabiti, da so medgeneracijske razlike za naše podjetje lahko tudi prednost, ki jo je treba čim bolj izkoristiti. V delovnih okoljih se moramo zavzemati za prenos znanj in izkušenj ter za medgeneracijsko povezovanje, ki bo krepilo iskrene, odprte in povezovalne medčloveške odnose. Če strnem vse naše strateške usmeritve, ki sem jih nanizal, potem lahko govorimo o štirih pomembnih podpornih stebrih, na katerih bomo gradili poslovno pot. To so: trajnostni razvoj s povečevanjem dodane vrednosti, digitalizacija s prenovo poslovnih modelov, tehnološki razvoj z odprtim inoviranjem in s kompetencami podprt razvoj zaposlenih za obvladovanje sprememb. Iz tega bodo izhajali strateški projekti in aktivnosti tja do leta 2022. O navedenih stebrih bomo podrobneje pisali tudi v naslednjih številkah časopisa Aluminij.

Za konec pa morda razmislek o spremembah, ki so nujno potrebne za to, da smo drugačni od konkurence, kar nam posledično prinaša možnost in potencial, da jo preskakujemo in smo pri naših kupcih tako uspešnejši. Neuspešni posamezniki spremembe poimenujejo kot problem ali težavo, uspešni pa ne govorijo o spremembah, temveč o izzivih. Način razmišljanja slednjih je zelo pomemben in nujen za trenutno družbo, družbo digitalnih trendov. Brez sprememb, povezanih s KREATIVNOSTJO, nadgrajevanja procesov v smeri učinkovite IZVEDBE in brez velikih PRICA KOVANJ do sebe in poslovnih partnerjev, ki sledijo pričakovanjem naših kupcev, ne bomo zmogli PRESKAKOVATI konkurence. Tisto, kar moramo v zelo veliki meri vpeljati v svoje okolje in tako tudi delovati, pa je STRAST. Če lahko strastno delujemo doma, v športu in še kje, ne vidim razlogov, da tako ne bi zmogli delovati tudi v poslu.

Vsega pomalem v obliki napojev, prikazanih na spodnji sliki, ki sem jo pobral nekje na spletu, nam vsem skupaj želim. Čeprav delujemo v metalurški panogi, sem prepričan, da je kemijska formula prava za naše delovanje ...

Marko Drobnič,
predsednik uprave Taluma

Znanje zaposlenih in kultura organizacije

MAG. VLASTA STOJAK

FOTO: SPLET

Današnje situacija na trgu dela je odraz delovanja sistemov preteklih let, saj se soočamo s kadrovskim primanjkljajem v ključnih segmentih gospodarstva. Imamo mlade in izobražene ljudi, vendar ne s poklici, ki jih danes tako zelo iščemo. V Talumu se zavzemamo za ustvarjanje privlačnega in varnega delovnega okolja za zaposlene, kar bi pritegnilo ljudi s potencialom in talentom.

Menjava generacij

Naše ključne naloge so usmerjene v pridobivanje, razvoj in ohranjanje zaposlenih. Soočamo se z veliko menjavo generacij, saj v naslednjih letih pričakujemo več upokojitev. S prehodom na nove proizvode in storitve ter posledično povečano proizvodnjo se srečujemo s potrebo po novih zaposlitvah. Oboje v delovno okolje prinaša nove poglede, kulturo in znanje, od nas pa zahteva izboljšave na področju komuniciranja, medsebojnih odnosov in medgeneracijskega sodelovanja.

»Edina stalnica so spremembe.«

Ta stari rek za Talum danes še kako velja. Izpostavljeni smo zahtevam trga, kupcev, prilagajanju novim tehnologijam, standardom in procesom, obvladovanju konic v poslovanju, nenehnemu učenju, odzivanju na izredne situacije. Od nas to zahteva večjo odpornost na stres, prilagajanje spremembam, drugačnosti in nenehnim novostim.

Trg delovne sile

Zaposlovanje se povečuje na slovenskem in evropskem trgu, zato je boj za kadre težji. Ob pomanjkanju delovne sile se srečujemo tudi z demo-

grafskimi spremembami, ki bodo od nas zahtevale, da bomo dlje časa vključeni v delovno aktivnost, saj prirasta med mladimi ne bo dovolj. K temu bodo pripomogle še migracije, kar pomeni, da si bomo morali zelo prizadevati, da zmanjšamo izseljevanje v tujino, hkrati pa si prizadevamo za pridobivanje tujih delavcev v slovenskem gospodarstvu.

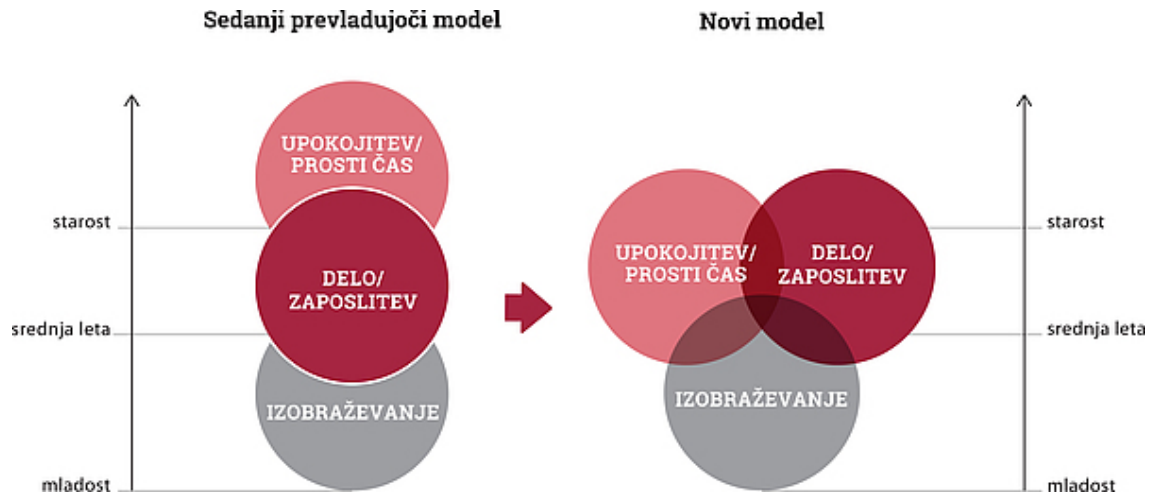
Izzivi v prihodnosti

Izzivi na trgu dela v prihodnosti bodo tako usmerjeni v prilagoditve delovnih mest (prilagodljiv delovni čas, prilagoditev procesov starejši delovni sili, promocija medgeneracijske solidarnosti in sodelovanje različnih starostnih skupin, dvosmerno učenje med generacijami), krepitev vseživljenjskega učenja ter prilagoditev izobraževalnega sistema in delovnih procesov tehnološkemu napredku in digitalizaciji. S praktičnimi znanji in temeljnimi kompetencami bo treba dodatno usposobiti osebe s srednjo poklicno izobrazbo, mladim bo namenjena uvedba sistema vajeništva s praktičnimi izkušnjami pri delodajalcih med izobraževanjem.

Preplet aktivnosti v različnih življenjskih obdobjih

Dosedanje razumevanje obdobj v življenju, ki smo jih delili zaporedno

Vir: UMAR, 2017

na čas izobraževanja, zaposlitve in upokojitve, se bistveno spreminja. Zelo se bodo prepletala obdobja izobraževanja in vseh oblik dela v mladosti in srednjem življenjskem obdobju ter več aktivnosti v starejši dobi s prepletanjem obdobja upokojitve, dela in izobraževanja.

Strateške usmeritve

V skupini Talum smo si pri pripravi strategije za naslednje srednjeročno obdobje v letih od 2019 do 2022 zadali naslednje prednostne usmeritve:

- zagotovitev optimalne strukture kadrov po številu in kakovosti,
- ustrezen prenos znanj in dobrih praks, upoštevajoč medgeneracijske razlike,
- decentralizacija vodenja in večje vključevanje zaposlenih v poslovne aktivnosti in odločitve (projektno delo, povezovanje sodelavcev različnih poslovnih enot),
- stalnim spremembam in razvoju prilagojeni organizacija in organizacijska kultura, ki bo odgovarjala na izzive digitalizacije, hitrih sprememb okolja in poslovnih modelov.

Razvoj kadrovskih procesov

Glavne aktivnosti, usmerjene v razvoj naslednjih kadrovskih procesov:

- dopolnitve mentorske sheme: definiranje vseh možnih načinov mentorstva za mlade na praksi, vajeništva, pripravništva, mentorstva pri pripravi seminarjskih, diplomskih in raziskovalnih nalog, pri uvajanju novih zaposlenih, pri spremembah delovnih mest;
- zagotovitev ustreznega medgeneracijskega prenosa znanja pred upokojitvijo in, obratno, prenos digitalnih znanj mladih na starejše in s

tem ohranjanje delovne zavzetosti starejših zaposlenih;

- prilagoditve sistemizacije in plačnega sistema novim poslovnim izzivom: z usmeritvami na nove proizvode in trge ter z novimi proizvodnimi procesi se pojavlja potreba po diferenciaciji in različnih pristopih ocenitve dela;
- prilagoditve sistema motiviranja in nagrajevanja: odziv na nove proizvodne procese, hitro sprememb in zahtev delovnih mest, predvsem pa potreba z vidika stanja na trgu dela in prihoda novih generacij;
- razvoj kompetenc, ki bodo krepile kulturo Talumovih vrednot in možnost prilagajanja nenehnim spremembam.

Skrb za zdravje

Ob navedenem bomo ohranili in nadgrajevali skrb za zdravje zaposlenih. Ugotavljamo, da je delež bolniških odsotnosti še vedno velik, zato bomo več pozornosti namenili preventivi in varnim delovnim mestom, s poudarkom na izboljšanju ergonomije delovnih mest.

Znanje zaposlenih in kultura organizacije

Znanje zaposlenih in kultura organizacije bosta rdeča nit našega delovanja v smeri kulture nenehnega učenja, prilagojenega različnim kanalom (kjer koli, kadar koli), razvoja in uporabe novih tehnologij ter prilagajanja organizacijskih vrednot novim generacijam, kar je pomemben dejavnik v privabljanju in ohranjanju najbolj talentiranih. ■

Globoko v srcu materiala ...

DR. STANISLAV KORES

FOTO: ARHIV STRATEŠKEGA RAZVOJA

»Z inovativnimi procesnimi rešitvami, raziskavami novih izdelovalnih tehnik se dan za dnem prilagajamo hitro spreminjajočemu se svetu z združevanjem znanj in ustvarjalnosti, da izpolnimo pričakovanja kupcev. Tako definiramo odličnost naše industrije, naše tovarne.«

Na letošnjem srečanju s predsednikom uprave je bila v okviru predavanj predstavljena tudi razvojno-raziskovalna dejavnost v Talumu, zgodbe o uspehu in napredku na posameznih področjih.

Z aluminijem sooblikujemo prihodnost

Raziskave in razvoj postajajo vedno pomembnejše aktivnosti, saj so jedro našega strokovnega znanja oziroma gonilo našega napredka. Osredotočamo se na raziskave materialov, novih tehnologij, povezujemo se z raziskovalnimi ustanovami, uresničujemo želje naših kupcev in tako krepimo svoj položaj na trgu. Aluminij nam daje moč, da si predstavljamo in oblikujemo jutri, si utiramo pot do neskončnih zmožnosti, gojimo partnerstva in ponujamo celovite rešitve.

Vsak material ima svoj zapis DNK

Vsak material ima jedro, svoje srce, v katerem se skriva potencial, ki čaka, da ga odkrijemo in izkoristimo. S sistematičnim pristopom k raziskovalno-razvojnim aktivnostim, zahvaljujoč hitrim prototipnim zmožnostim, simulacijam, numeričnim modelom, našemu znanju in še čemu, izboljšujemo učinkovitost.

Strategija pametne specializacije

V zadnjih letih so se aktivnosti na področju raziskav in razvoja precej okrepile. Do tega so nas privedle situacije na trgih, je pa tudi res, da smo bili aktiven partner pri oblikovanju Strategije pametne specializacije. Iz nje izhajajo raziskovalni razpisi s področja metalurgije, ki so spodbuda za naše raziskovalne projekte, z oblikovanjem Strateškega metalurškega sveta pa smo v Sloveniji povzdignili metalurško in kovinskopredelovalno panogo. ■

Agilno delovanje in vitki poslovni procesi

MIRKO VESELIČ

FOTO: SPLET

Naših problemov ne moremo rešiti z enakim razmišljanjem, ki smo ga uporabili, ko smo jih ustvarili. Albert Einstein

Digitalizacija je relativno moderen izraz, ki se pojavlja šele v zadnjih letih. Digitalizacija je v Talumu v delovnih okoljih v resnici prisotna že ves čas, le da smo jo doslej večkrat poimenovali drugače – najpogosteje kot optimizacijo, posodobitev, poenostavitev ...

Strategija digitalizacije

Poslovna strategija skupine Taluma za obdobje 2018–2022 vključuje tudi digitalizacijo in razvoj poslovnih modelov in procesov (U2), kar pomeni, da je s strategijo Taluma usklajena strategija digitalizacije, ki bo v prihodnosti imela nalogo **čim bolj učinkovito povezati digitalno tehnologijo, procese, naprave in zaposlene**. V Talumu smo v ta namen razvili sistem kazalnikov, s katerimi bomo merili in vrednotili uspešnost uresničevanja omenjene strategije tako na področju posameznih programov kot tudi na ravni celotne skupine.

Seznam aktivnosti za uresničevanje strategije digitalizacije in razvoja poslovnih modelov in procesov

V okviru poslovne strategije smo sestavili seznam 34 aktivnosti, ki smo jih že začeli uresničevati. Povezane so z optimizacijo, informacijskimi rešitvami in digitalizacijo poslovnih procesov.

Trenutno se izvaja 21. aktivnost, preostale pa bomo izvajali po zastavljenih prioritetah.

Aktivnosti zajemajo naslednja področja:

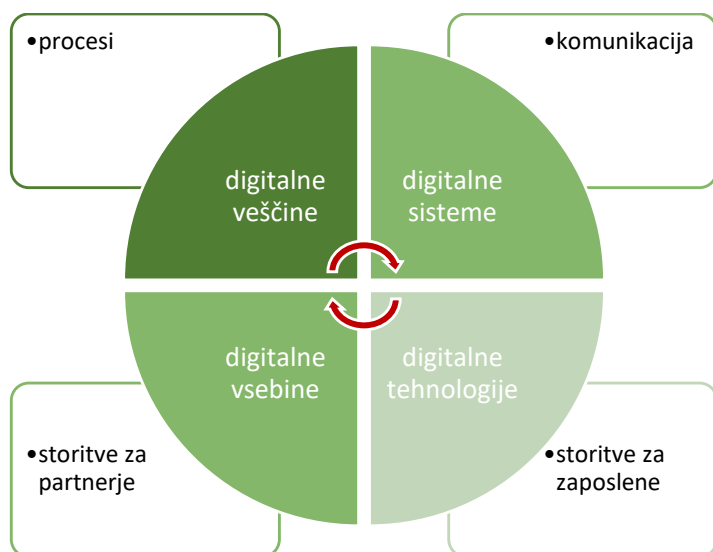
1. STP (spremljanje tehnoloških podatkov) v proizvodnih procesih,
2. nabavni procesi z optimizacijo skladiščnega poslovanja,
3. kadrovski procesi, vključno s prenovo evidence delovnega časa (EDČ) in dodatnimi funkcionalnostmi,
4. dokumentacijski sistem.

V prihodnje se bodo glede na zastavljene prioritete izvajale še aktivnosti razvoja in prenove procesov na področjih poslovnega poročanja (BI), kalkulacij, servisnega področja, vključno z mobilnostjo aplikacij, sistema upravljanja projektov, upravljanja tveganj, upravljanja vlog in IP-telefonije (CRM).

Pot digitalne preobrazbe

Kaže se v oceni digitalne zrelosti, organizacijske kulture z zmožnostjo agilnega delovanja in razumevanja potrebne vitkosti poslovnih proce-

Slika 1: Shema veščin in področij za uresničevanje digitalizacije

S slike 1 je razvidno, katere veščine bomo zaposleni morali usvojiti, da bomo digitalizacijo lahko uspešno vključili v posamezne poslovne procese.

sov, potrebnih digitalnih trendov ekosistema, v katerem delujemo, ter jasno zastavljene vizije, ciljev in strategije podjetja na področju digitalizacije.

Digitalna zrelost

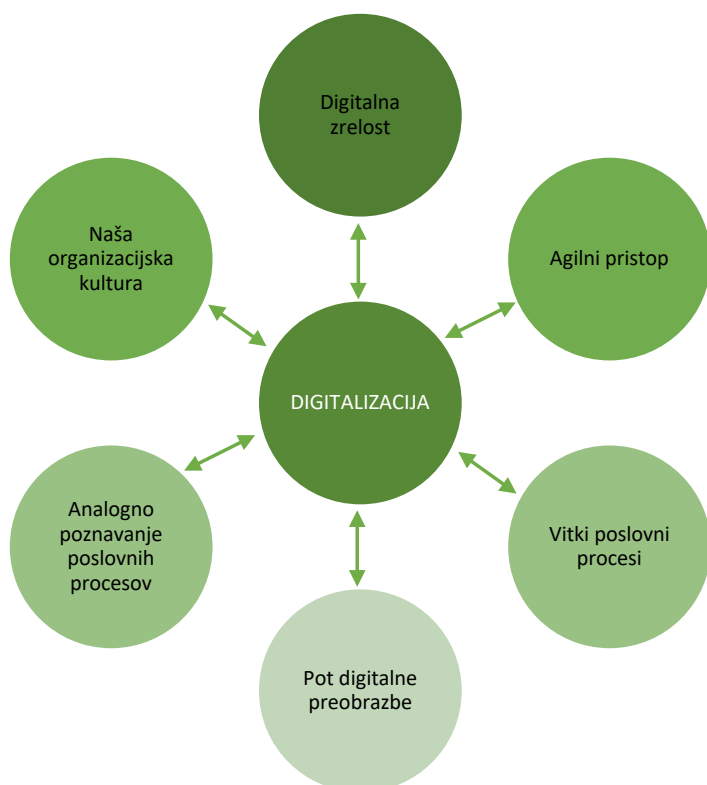
V okviru priprave in implementacije Talumove poslovne strategije smo izmerili stopnjo naše digitalne zrelosti in s tem odgovorili na vprašanje, na kateri stopnji smo. Stopnjo digitalne zrelosti smo izmerili na posameznih področjih, kot so:

- angažiranost zaposlenih (zaposleni delajo, da živijo, ali živijo, da delajo),
- način odločanja (instinktivno ali podatkovno usmerjeno),
- agilnost (nezmožnost za spremembe ali zmožnost hitrega ukrepanja),
- način dela (nepovezani oddelki ali odlično sodelovanje med oddelki),
- način vodenja (hierarhično ali sodelovalno).

Vse to se kaže v organizacijski kulturi podjetja.

Rezultati stopnje naše digitalne zrelosti so pokazali, da smo pripravljeni na uresničevanje digitalizacije, vendar nas na tem področju čaka še veliko izzivov.

Če želimo ostati na trgu, potem ni druge poti, kot je pot, ki jo ubira tehnologija digitalizacije. Sprva bomo nanjo gledali z rahle distance, nato bomo spoznali njene prednosti, jo začeli uporabljati, na koncu pa se ne bomo mogli več spomniti, kakšno je bilo naše delo, preden smo to novo tehnologijo začeli uporabljati. □

Slika 2: Shema področij, pomembnih za uspešno uresničevanje digitalizacije

Nadgradimo procese

VESNA KOŠIR

FOTO: SPLET

Upam si!

S temo digitalizacije in nadgradnje procesov z digitalnimi tehnologijami se letos srečujemo tudi na področju inovativne dejavnosti – v akciji Upam si!

Nadgradnja procesov

Projekta MPPA11 in MPPA12 sta primera prenove procesa, pri katerih smo že stopili na to pot in modernizirali proizvodnjo primarnega aluminija z modernejšo tehnologijo in računalniškim krmiljenjem elektroliznega procesa. Prav tako smo na področju proizvodne prenove procesov vpeljali meritve STARprobe in situ (sonde/naprave/sistema za merjenje lastnosti kriolitne kopeli) in STP-jev (spremljanja tehnoloških podatkov) na strani poslovnih procesov informacijskega sistema ERP LN (enterprise resource planning LN) in dokumentnega sistema BusinessConnect (BC) ter pri prenovi poslovnega modela z digitalno tehnologijo radiofrekvenčne identifikacije (RFID) v oskrbni verigi osebne varovalne opreme. Torej nismo začetniki v prenovi procesov, temveč jih bomo nadgrajevali.

Pametna tovarna

Avtomatizirana proizvodnja, povezanost naprav in strojev, ki so v procesu skupaj z zaposlenimi, uporaba velike količine podatkov (big data) pri odločanju in načrtovanju so temeljni pogoji za nastanek »pametne tovarne«. Tukaj vidimo še veliko potenciala.

Umetna inteligenca

Umetna inteligenca bo kot češnja na torti pametne »fabrike«. Kje je zanka? Stroji ne znajo delovati tako kot človek, ne znajo se odločati, podatkov ne znajo spraviti oziroma postaviti v neki kontekst. To moramo nadgraditi z umetno inteligenco. Ko govorimo o pametni tovarni, govorimo o avtonomno delujoči, samoupravljaljski tovarni. Stvari in ljudje so med seboj povezani, za njimi je velika količina podatkov, računalništvo

v oblaku, napredna analitika, avtomatizacija, robotika, 3D tiskanje izdelkov ... Čeprav so stvari povezane in producirajo velike količine podatkov, so v osnovi »neumne«. Če želimo, da stvari delujejo avtonomno, jih moramo narediti pametne.

Industrija 4.0

Glavni namen tovarne prihodnosti je povezati človeka, stroj, napravo, izdelek, proces in poslovno v celovit sistem. Industrija 4.0 pomeni, da vsi komunicirajo z vsemi (stroji, ljudje, stvari). Pomembna značilnost je, da se povečata diferenciacija in prožnost pri upravljanju uspešnosti proizvodnje. Toda celoten proces je sposoben le toliko, kolikor je sposoben najšibkejši člen v tem procesu. Zato je potrebno uvajanje inovativnih izboljšav in prilagoditev ne le na ravni procesa, temveč tudi na ravni opreme in oblikovanja (pol)izdelkov z implementacijo decentraliziranih inteligentnih rešitev ter uvedbo inovativnih rešitev diferenciacije, modularnosti, povezlivosti in umetne inteligence. Osnova vsega pa je ustre-

žno znanje. Tega pridobivamo s stalnim tehničnim izobraževanjem. Tudi kaj pa vidimo v Talumu velike prednosti, saj so zaposleni naše bogastvo, izobraževanje pa naša stalnica.

V pametnih tovarnah ne gre brez ljudi, katerih osnovna vloga je kreiranje in nadzor tovarne.

Digitalizacija

Digitalizacija torej ne pomeni nič drugega kot povezati naprave in stroje, ki so v procesu, z ljudmi s pomočjo sodobnih tehnologij, ki so nam na razpolago, da bomo učinkovitejši in produktivnejši.

Sodelujte v natečaju Upam si! in oddajte svoj inovativni predlog na temo preнове in optimizacije procesov s pomočjo digitalizacije v Talumu. Prepričani smo, da vsak lahko »prevetri« svoj delovni proces, v katerem so še rezerve za izboljšave. □

IZPARILNIKI

Več kot 2400 razstavljalcev iz 54 držav sveta

BOJAN KRIŽAN
FOTO: SPLET

Od 13. do 16. marca je v Milanu na lokaciji Rho Fiera potekal 41. sejem Mostra Convegno Expocomfort – MCE.

Vodilna svetovna bienalna razstava

Sejem MCE je vodilna svetovna bienalna razstava, namenjena domačim in industrijskim napepljavam, ogrevanju, prezračevanju, klimatizaciji in hlajenju (industrija HVAC & R) in obnovljivim virom energije. Organizator sejma MCE je Reed Exhibitions, ki je vodilni organizator podobnih sejmov na svetu z več kot 500 dogodki v 30 državah sveta. Leta 2017 je združil več kot 7 milijonov aktivnih udeležencev dogodkov z vsega sveta.

Povečano zanimanje za industrijo HVAC

Na sejmu MCE je letos razstavljalo več kot 2400 razstavljalcev iz 54 držav sveta. Obiskovalcev sejma, ki smo prišli iz 140 držav, je bilo letos približno 162.000. Podatek o povečanju števila italijanskih obiskovalcev za 8 odstotkov in obiskovalcev iz tujine za 4 odstotke kaže na povečano zanimanje za to industrijo. Sejem MCE 2018 je letos prvič potekal skupaj s sejmom Biomass Innovation Expo – BIE, ki je namenjen ogrevalnim sistemom na biomaso.

Odlična možnost za mreženje

Sejma MCE in BIE ponujata številne možnosti

za mreženje in vzpostavljanje stabilnih poslovnih odnosov na štirih tematskih področjih: ogrevanje, hlajenje, voda in energija za industrijski sektor. Kot glavne kategorije proizvodov na tem sejmu bi navedel klimatizacijo, radiatorje, kotle in boilerje, toplotne črpalke, električne kotle in električne radiatorje, plinske radiatorje, razvlaževalnike zraka, fotovoltaične module, solarne kolektorje, solarne sisteme, ventilacijsko opremo, pline itd. Sodelavci iz družbe Talum Izparilniki smo sejem obiskali 14. in 15. marca. Na vnaprej dogovorjenih sestankih smo se sestali s potencialnimi kupci s področja sanitarnih toplotnih črpalk in kotlov (bojlerjev) za sanitarne toplotne črpalke iz Italije, Nizozemske, Bolgarije, Portugalske in Francije.

Cena plina narašča

Z najavo in sprejetjem predpisov o toplogrednih plinih (EU F-Gas Regulations) morajo proizvajalci naprav, ki vključujejo toplogredne pline, razmišljati o spremembah. V našem primeru so to proizvajalci sanitarnih toplotnih črpalk, ki v večini uporabljajo toplogredni plin R134a (HFC). Po proizvodnji pri distributerjih in proizvajalcih plinov, ki so razstavljali na tem sejmu, se je cena plina v zadnjem letu dvignila z 8 evrov na seda-

njih 30 evrov za kilogram in še raste. Istočasno se omejuje tudi količina tega plina na trgu, z letom 2030 pa je napovedana prepoved uporabe.

Precejšnje zanimanje za naše izdelke

V družbi Talum Izparilniki vidimo svojo priložnost in prednosti za proizvajalce sanitarnih toplotnih črpalk prav na tem področju, saj naša tehnologija, to je kondenzator, izdelan po tehnologiji roll bond, omogoča zmanjšanje porabe plina v sanitarni toplotni črpalki tudi do 70 odstotkov in uporabo naravnega plina (npr. R290), katerega cena na trgu je trenutno 2,9 evra na kilogram. Naši sogovorniki, s katerimi sva se z direktorjem družbe Rajkom Habjaničem sestala na sejmu, so v večini odgovorni za razvoj in raziskave v svojih podjetjih. Ob omembi, da naš izdelek lahko zmanjša količino plina in omogoči uporabo ekološkega plina, so za naše izdelke pokazali precej zanimanja. V razgovorih je bilo razbrati, da se vsi precej trudijo poiskati rešitve, testirajo različne možnosti (tehnologije) in nekateri so že na teh razgovorih povedali, da so pripravljeni testirati tudi našo tehnologijo. Za nas je bila še posebej

zanimiva izjava enega izmed sogovornikov, ki nama je povedal, da v njihovem podjetju v prihodnje pričakujejo povečanje trga sanitarnih toplotnih črpalk zaradi upada zanimanja za električne grelnike sanitarne vode. Sogovornik v svojem podjetju opravlja funkcijo tehničnega direktorja, podjetje pa je po prihodkih primerljivo s podjetjem Talum in je med drugim tudi pomemben ponudnik sanitarnih toplotnih črpalk.

Po ogledu razstavljenih izdelkov v vseh 24 dvoranah sejma, po razgovorih s potencialnimi kupci, navezovanju stikov ter pridobivanju informacij tudi od drugih zanimivih razstavljalcev na sejmu sva se z direktorjem Rajkom Habjaničem odpravila proti Sloveniji z željo in upanjem, da bi se ti razgovori v prihodnje realizirali tudi s konkretnimi posli.

Naslednja predstavitev novih tehnologij, novega znanja, novih rešitev itd. na področju industrije HVAC bo na tem sejmskem prostoru pri Milanu spet čez dve leti, ko bo svoja vrata odprl 42. MCE. □

GROUND BREAKING DESIGN

Optimum heating for your water thanks to the patented design eHD high performance heat exchanger

REGULAR SYSTEM
A pipe rolled around the tank, creating an imperfect contact surface.

PATENTED DESIGN eHD HEAT EXCHANGER
An aluminium heat exchanger with mini-channels that maintain perfect contact with the tank for highly efficient heat transfer

Patented design eHD heat exchanger with mini-channels

Tank

Insulating foam

Casing

Rezultat vgradnje našega kondenzatorja, izdelanega po tehnologiji roll bond, se odraža v izboljšani učinkovitosti sanitarne toplotne črpalke.

Ploščati toplotni prenosniki za samograditelje sončnih kolektorjev

RAJKO HABJANIČ
FOTO: ARHIV TALUMA IZPARILNIKOV

Družba Talum Izparilniki že več let uspešno trži ploščate toplotne prenosnike, ki se uporabljajo za izdelavo sončnih kolektorjev. V preteklih letih je bilo zgrajenih kar nekaj sistemov, ki obratujejo še danes in dosegajo relativno velike izkoristke. Toplotni prenosniki so namenjeni vsem tistim, ki si želijo izdelati svoj sončni kolektor in hkrati privarčevati pri ogrevanju sanitarne vode ali bazena.

Za vas smo pripravili posebno ponudbo

Izdelajte svoj sončni kolektor in privarčujte pri ogrevanju sanitarne vode ali bazena.

Več informacij na: T 02 799 56 42 (Bojan Križan)
T 02 799 56 33 (Miranda Brodnjak)

»Tekma s časom!«

DR. MARKO HOMŠAK
FOTO: SPLET

Vsako leto je treba – do konca meseca marca – izdelati vsa potrebna okoljska poročila. To je prava tekma s časom, saj moramo za posamezne segmente okolja izdelati predpisana poročila in jih pravočasno posredovati Agenciji RS za okolje.

Letna poročila

Letna poročila za skupino Talum pripravi družba Talum Inštitut kot pooblaščenec izvajalec monitoringov. Ta poročila so:

- ocena letnih emisij snovi v zrak iz vseh nepremičnih virov za skupino Talum,
- letni nadzor nad merilnim sistemom na obeh izpustih za trajno merjenje emisij iz elektrolize C,
- obratovalni monitoring za trajno merjenje emisij snovi v zrak iz elektrolize C,
- obratovalna monitoringa odpadnih vod z napovedjo okoljske dajatve za družbo Talum in za Talum, PE Ulitki, ter
- obratovalni monitoring podzemnih vod za obe zaprti odlagališči s pripravo meteoroloških značilnosti (količina padavin, temperatura zraka, hitrosti in smeri vetra).

V Sistemih upravljanja pa se pripravijo poročila za:

- napoved vodnih povračil oziroma količin načrpane tehnološke vode (PE Upravljanje z energijo) iz črpališča v Kidričevem,
- ravnanje z odpadki (nastajanje, predelava in odlaganje) za skupino Talum,
- obratovalni monitoring emisij toplogrednih plinov za PE Aluminij, Livarna, Rondelice in Ulitki ter zagotovitev poročil preveritelja pri SIQ,
- uporabo in proizvodnjo nevarnih kemikalij (Urad RS za kemikalije) in
- pregled stanja nad obema odlagališčema z meteorološkimi značilnostmi.

Emisijski kuponi

Predaja emisijskih kuponov za emisije toplogrednih plinov, povzročene v letu 2017, bo izvedena do konca aprila. V maju sledi še priprava poročila o letnih izdatkih o okolju ter letno okoljsko poročilo za Občino Kidričevo.

Razširjeno pooblastilo

V marcu je Talum Inštitut prejel razširjeno pooblastilo za izvajanje emisij snovi v zrak za nove referenčne postopke za zgorevalne pline ter pooblastilo za izvajanje letnega nadzora nad merilniki za trajno merjenje ogljikovega monoksida iz elektrolize C, kar je lahko do zdaj izvajal le zunanji izvajalec.

Izvajanje monitoringa tal

Poleg tega se lahko Talum Inštitut pohvali še s prejetim pooblastilom za izvajanje monitoringa tal.

Vsa na novo izdana pooblastila veljajo šest let, torej do leta 2024. ▣

Prihodnost energetike bo slonela na obnovljivih virih energije

DANICA HRNČIČ
TOMAŽ KVAS
FOTO: TOMAŽ KVAS

Drzno tezo iz naslova zagovarja Chris Goodall, strokovnjak na področju energetskih tehnologij in osrednji gost jubilejne, 20. konference Dnevi energetike, ki je 10. in 11. aprila 2018 potekala v kongresnem centru portoroškega Grand hotela Bernardin. Konferenca, posvečena učinkovitemu upravljanju energije, je letos potekala pod sloganom »Kako izkoristiti nove tehnološke rešitve v industriji in energetiki«. Talum je bil tudi tokrat med sponzorji konference, Janko Gajšt in Aleš Bele iz poslovne enote Upravljanje z energijo pa sta se je udeležila kot slušatelja.

V ospredje letošnjih, 20. Dnevov energetike so bili postavljeni aktualni in prihodnji tehnološki trendi v industriji in energetiki ter informacijska tehnologija in digitalizacija, ki z veliko hitrostjo odpirata nove možnosti za razvoj energetskih storitev. V tej luči konferenco ocenjuje tudi Gajšt, ki pravi, da je koristen predvsem z vidika »spremljanja dogajanja in pridobivanja podatkov o zadnjih tehnoloških trendih, ki bodo krojili energetiko v naslednjem obdobju«, pri čemer izpostavlja zlasti digitalizacijo, za energetsko učinkovitost pa pravi, da je že tako stalnica. Dodaja še, da je bilo na konferenci mogoče pridobiti informacije o upravljanju energije v večjih slovenskih podjetjih.

Glavni govornik Goodall je med drugim napovedal decentralizacijo električnih omrežij, porast količine elektrike, pridobljene iz obnovljivih virov, in upad njene cene, znaten porast električnih vozil na cestah že do leta 2030,

digitalizacijo na vseh ravneh upravljanja energije (npr. uravnavanje porabe elektrike doma s pomočjo pametnih naprav) ter prihod vse več in več mini elektrarn in majhnih zaprtih omrežij, tako imenovanih otokov. Konferenca je postregla še z mnogimi zanimivimi primeri iz industrije, predstavljene so bile nove rešitve in pristopi na področju energetskega menedžmenta, napredne energetske storitve in tehnologija verižnih blokov (tako imenovana blockchain tehnologija).

Dnevi energetikov so z leti postajali osrednji dogodek energetskih menedžerjev in strokovnjakov iz slovenskih podjetij, raziskovalnih inštitucij in vseh tistih, ki poslujejo po načelu učinkovite rabe energije. Temu načelu v Talumu sledimo že veliko let, saj smo najučinkovitejši na svetu po tokovnem izkoristku pri elektroliznem postopku proizvodnje aluminija in drugi po varčnosti porabe električne energije na tono proizvedenega aluminija po tehnologiji AP 18. □

POSLOVNO SREČANJE

Ustvarjanje priložnosti za sodelovanje

Talum je v četrtek, 22. marca 2018, gostil poslovno srečanje s predstavniki avstrijskih podjetij avtomobilske dobaviteljske industrije, skupaj s Slovenskim avtomobilskim grozdom ACS in Advantage Austria pa je bil tudi soorganizator srečanja.

TOMAŽ KVAS

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Predstavnike podjetij slovenske in avstrijske avtomobilske industrije sta uvodoma pozdravila Marko Drobnič, predsednik uprave Taluma, in dr. Peter Hasslacher, direktor Advantage Austria iz Ljubljane. V nadaljevanju je dr. Stanko Kores, vodja Strateškega razvoja v Talumu, predstavil naše podjetje, Tanja Mohorič, direktorica ACS, pa slovenska podjetja, dejavna v panogi avtomobilske industrije.

Gostje so se odpravili na vodeni ogled proizvodnje v PE Aluminij, PE Rondelice, Talum Izparilniki in PE Ulitki. Po ogledu jih je v restavraciji Pan pričakalo kosilo, kasneje pa so tam potekali tudi B2B sestanki med predstavniki podjetij. Glavni namen srečanja je bil namreč priložnost za vzpostavljanje poslovnih stikov med slovenskimi in avstrijskimi podjetji. Na teh sestankih so se predstavili tudi Talum Izparilniki, PE Livarna, PE Ulitki, Talum Servis in inženiring in Talum Inštitut. □

Protipožarno varovanje

BORIS KUHAR
DEJAN ŠIBILA
ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SPLET, ARHIV TALUMA
WWW.E-SAVE.SI/APP/STRANI/GASILCI/OSNOVE_GORENJA_IN_GASENJA/NIVO1.HTML

Tokrat v rubriki o delovnih procesih pišemo o protipožarnem varovanju. To področje je v domeni družbe Vargas-Al, z njim pa se ukvarjajo poklicni gasilci in varnostniki, ki imajo zanj pridobljena znanja in so ustrezno strokovno usposobljeni. Ko se vname požar, šteje vsaka sekunda, zato je prav, da osnove delovanja v primeru požara pozna vsak med nami. To pomeni, da sta varnost ljudi v objektu in varnost premoženja odvisna od organizacije v podjetju, kajti za večino požarov v prostorih velja, da je intervencija v objektu v fazi, ko je požar že polno razvit. Do prihoda gasilcev lahko tako preprečimo ali zmanjšamo nastalo škodo, saj smo začetni požar pogasili ali omejili že sami.

Rdeči gumb

V objektih so nameščeni tako imenovani »rdeči gumbi« – ročna tipka. Če torej pride do požara, zaposlenim ni treba čakati, da senzorji zaznajo požar in se vklopi alarm. To lahko storijo že prej, in to tako, da pritisnejo »rdeči gumb« in s tem sprožijo alarm, ki gasilce opozori na takojšnjo intervencijo.

V letu 2018 nekaj več pozornosti namenjamo družbi Vargas-Al, ki bo letos obeležila 25 let svojega delovanja.

Protipožarno varovanje pomeni, da objekte pred požarom varujemo z različnimi aktivnimi in pasivnimi protipožarnimi sistemi oziroma napravami. Mednje sodijo:

- naprave za odkrivanje in javljanje požara,
- naprave za detekcijo plina,
- varnostna razsvetljava,
- požarna vrata,
- požarne lopute,
- naprave za odvod dima in toplote,
- stabilne naprave za avtomatsko gašenje s CO₂, FM-200, Inergen, Bonpet, sprinkler ...

Naprave za javljanje požara

Na območju tovarne so v stavbah, ki so v pristojnosti varovanja družbe Vargas-Al, nameščeni sistemi za zgodnje odkrivanje in javljanje požara. S pomočjo sistema preprečujemo ogroženost ljudi, strojev, opreme in zgradb. Tako varovanje je zelo pomembno, saj je lahko zaradi večjega požara ogrožena kontinuiteta poslovnih in proizvodnih procesov.

Običajni sistem za odkrivanje in javljanje požara je sestavljen iz požarne centrale, požarnih javljalnikov in ročnih tipk. Požarni javljalnik je navadno vgrajen v strop, njegova naloga pa je, da zazna in v Vargas-Alov nadzorni center avtomatsko javi požar. Ko nastane požar, zaposlenim ni treba čakati, da senzorji zaznajo požar in se vklopi alarm. Nadzorni center lahko o požaru obvestijo nemudoma, tako da pritisnejo »rdeči gumb«, torej ročno tipko, in s tem sprožijo alarm, ki gasilce opozori na takojšnjo intervencijo. Ta sistem spada k aktivni požarni zaščiti, saj na alarm nemudoma odreagira Talumova ekipa poklicnih gasilcev. Pri tem štejejo sekunde.

Storitev za zunanje naročnike

Ena izmed storitev družbe Vargas-Al je tudi protipožarno varovanje objektov za zunanje naročnike. To pomeni, da na naročnikovem objektu vgradimo naprave za javljanje požara in jih povežemo z našim nadzornim centrom. V primeru alarma intervenirajo naši varnostniki, ki so posebej usposobljeni za ukrepanje in gašenje v primeru požara. Razpolagajo tudi z vso potrebno opremo za gašenje. Naprave za javljanje

požara naši tehniki na objektu vgradijo in jih tudi redno vzdržujejo ter servisirajo, kar pomeni, da naročnikom lahko ponudimo celovito rešitev. Podjetje Vargas-Al je pri Ministrstvu za obrambo pridobilo pooblastilo za požarno varovanje in ustrezne licence s področja zasebnega varovanja.

Vgrajeni sistemi avtomatskega gašenja na območju IC Talum

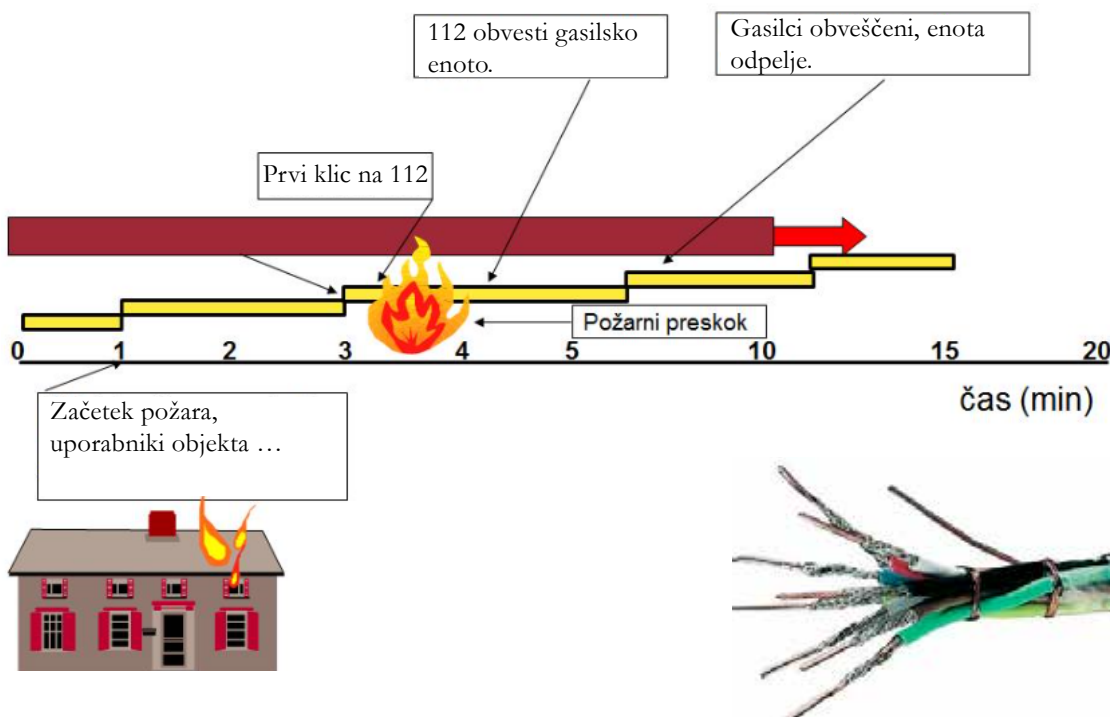
Avtomatsko gašenje pomeni, da se gašenje sproži samodejno. Intervencija v primeru požara na območju tovarne je v pristojnosti Vargas-Alovihih poklicnih gasilcev. Avtomatsko gašenje uporabljamo samo na strateških delih objektov. Na območju IC Talum imamo vgrajene še naslednje sisteme:

- gašenje s plinom FM-200,
- gašenje s CO₂,
- gašenje in ohlajevanje s sistemi sprinklerjev.

V letu 2017 smo zabeležili 74 požarnih alarmov, le sedemkrat pa je šlo za dejanski požar, v katerem smo tudi ustrezno intervenirali. To kaže, da so zaposleni v IC Talum v smislu požarne ozaveščenosti dobro usposobljeni in so pravilno odreagirali.

Pomembno je hitro reagirati

Kadar se vname požar, so o tem obveščeni naši profesionalni gasilci, ki na alarm takoj odreagirajo. Kljub temu pa pri požaru šteje vsaka sekunda, zato je prav, da so tudi naši zaposleni usposobljeni za ravnanje v takšnih primerih in da že pred prihodom gasilcev poskušajo obvladati požar, pri tem pa seveda ne smejo ogrožati sebe ali bližnjih. V ta namen so na objektih nameščeni gasilniki. □

Devetdeseta, obdobje velikih sprememb

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: STANKO KOZEL

V času izgradnje in zagona elektrolize C so se velike spremembe dogajale tudi v Anodni masi. Od tega je minilo že trideset let. Da bodo spomini na tisti čas ostali zapisani v zgodovino, smo jih ujeli tudi na strani časopisa Aluminij. Z nami jih je delil sodelavec Slavko Jazbec, ki je v tovarni zaposlen že 29 let in bo čez dve leti začel uživati zasluženi pokoj.

Poklic kovinarja

Slavko Jazbec se je izšolal za kovinarja. Poklic je bil že takrat zelo iskan, zato so si v tovarni želeli, da se kot Talumov štipendist takoj po koncu šolanja zaposli. Sam se je sicer nekoliko spogledoval z mislijo, da bi šolanje nadaljeval na srednješolski stopnji. A ker ga je v Talumu že čakala služba, se je leta 1979 zaposlil v Anodni masi.

Tovarna je bila ogromna

Tega časa se spominja: »Ko sem sprva kot vajenec prihajal v fabriko, se mi je zdela ogromna. Takrat še ni bilo v navadi, da bi zaposleni spoznavali različne dele fabrike, zato je velik del sploh nisem videl.«

Treba je bilo prijeti tudi za metlo

Nekaj mladih je tako leta 1979 prišlo v kolektiv z namenom, da se čim prej uvedejo v delo. Med njimi je bil tudi Slavko, ki je o tem obdobju povedal: »Imel sem srečo, da sem se lahko učil od starejših, zelo izkušenih sodelavcev. Bili smo dobra ekipa. Na nas mlade so oni sami morda gledali kot na nekoliko preveč zagnane in nestrpne, saj smo imeli veliko energije in zdelo se nam je, da lahko obrnemo svet. A treba je bilo začeti lepo od začetka, včasih tudi prijeti za metlo. Starejši sodelavci v tistem času tudi niso imeli poklicev. To so bili ljudje, ki so prihajali s kmetij in so se dela v tovarni priučili. Imeli pa so izkušnje.«

Čas velikih sprememb

V Anodni masi so se zelo velike spremembe zgodile po izgradnji elektrolize C, saj je sodobna Pechineyjeva tehnologija zahtevala tudi drugačno anodo, kot so jo bili navajeni proizvajati do tedaj. Anoda je bila namreč pri Söderbergovi tehnologiji razdrobljena na manjše kose – podobni so bili briketom. S temi kosi anod so v stari elektrolizi zasipali elektrolizne peči. Razmere za delo so bile v stari elektrolizi drugačne kot kasneje v novi. Tudi Slavka je delo občasno zaneslo v elektrolizo in te izkušnje se spominja takole: »V slabem vremenu, ko je bil zračni pritisk nizek, je bilo v elektrolizi toliko dima, da nisi videl nekaj peči pred seboj. Delovne razmere so se z zagonom elektrolize C zelo izboljšale.«

Izgradnja Riedhammerjeve kalcinacijske peči

Po zaključku projekta izgradnje nove elektrolize je imel Slavko za seboj že sedem let delovnih izkušenj. V tem času je bila v Anodni masi zgrajena Riedhammerjeva kalcinacijska peč 1, ki je imela 32 komor. Leta 2002 je bila dograjena, tako da imata danes peč 1 in peč 2 skupaj 48 komor za žganje. Najprej se je morala peč dobro presušiti, zato so jo segrevali. V tej peči naj bi stekla proizvodnja anodnih blokov, zato so iskali nove sodelavce. V ekipi so bili potem štirje, med njimi tudi Slavko. Ekipa si je morala najprej pridobiti ustrezna znanja, poskus pa se ni najbolj posrečeno končal.

Po nova znanja v Šibenik

»Leta 1987 je šla naša ekipa za en teden na izobraževanje v Šibenik. V tistem času še ni bilo avtocest, zato smo se z avtomobilom prebijali prek Velebita. Ko smo prispeli v Šibenik, smo ugotovili, da tovarna, v kateri smo se želeli učiti, sploh ne deluje. V tovarni so sicer imeli Riedhammerjevo kalcinacijsko peč, a je imela čisto drugačne dimenzije in tudi drugačne stvari so pekli v njej. Tudi žerjav je bil drugačen. S tem si torej nismo mogli veliko pomagati, zato smo v Šibeniku ostali le dva dni, nato pa se vrnilo domov.«

»Voda vatre«

Kljub temu pa je ekipa iz Šibenika prinesla stvar, ki se je v naši »fabriki« zelo prijela in jo bojda danes uporabljajo v vseh zapisnikih. Gre za izraz »voda vatre« ali po slovensko vodja ognja. Sodelavec, ki posluhuje kalcinacijsko peč, se danes imenuje vodja ognja.

Anode iz Francije

Prvo serijo anod za elektrolizo C so leta 1987 kupili od Francozov. Ko so bile anode v skladišču, so si jih lahko dobro ogledali. Ogledali so si

barvo, strukturo ... in bili odločeni, da bodo že naslednjo serijo, kljub pomanjkanju znanja in izkušenj, spekli sami. To se je tudi zgodilo. A pri prvi peki ni šlo vse gladko. »Ko smo poskušali speči našo prvo lastno serijo anod, smo jih lepo v vrsti zložili v kalcinacijsko peč in jih začeli peči. Kmalu so tiste, ki so bile na vrhu peči, odgorele in vedeli smo, da smo nekaj naredili narobe. Kasneje smo ugotovili, da bi jih morali zagrniti z zaščitnim slojem. No, nekaj anod je bilo kljub temu uporabnih.«

Neprecenljive izkušnje

Raznih pripetljajev je bilo v vseh teh letih še veliko. Navsezadnje so se naši sodelavci srečevali s pionirskim delom, saj je bilo malo tovarn, ki bi se ukvarjale s pečenjem anod, zato tudi ni bilo pretoka znanj in tudi ne izkušenj. So si pa z leti naši fantje pri delu pridobili lastne izkušnje, ki so danes neprecenljive. Od prvih poskusov pečenja anod do danes se je zgodil velik preskok, saj pri nas proizvedene anode tudi v svetovnem merilu veljajo za ene boljših. To se kaže tudi v izkoristku.

Tedenska menjava

Danes na Riedhammerjevi kalcinacijski peči delajo trije sodelavci. V ekipi je tudi Slavko, ki ga čez dve leti čaka zaslužena upokojeitev. »Sodelavci, ki delamo na kalcinacijski peči, se pri določenih opravilih tedensko menjavamo. En teden tako delam kot vodja ognja, nato kot žerjavist, tretji teden pa na pomožnih delih.«

Žerjav zahteva zbranost

Delo na žerjavu od zaposlenega zahteva še posebno zbranost, saj je odprtina v peči ozka, in če s kleščami podrsaš po steni peči, se razprejo, anoda pa zdrsne nazaj v peč in jo poškoduje. Tako nastanejo veliki stroški, saj je treba peč na novo pozidati. »Več kot polovici žerjavistov se je že zgodilo, da so podrsali po steni peči. Meni, hvala bogu, še ne.«

Sodelavci, ki imajo vedno smolo

Sodelavci iz Anodne mase zase pravijo, da imajo vedno smolo. In res jo imajo, saj se jim ves čas lepi na podplate. Pozimi je to črna nadloga laže odstraniti kot poleti, ko se kar stopi in tako njihovi čevlji za seboj puščajo sledi. Slavko pravi, da tudi snažilke ne marajo njihove smole.

Radi se družijo

Kljub nenehni smoli pa so sodelavci iz Anod zelo veseli in družabni. To dokazujejo tudi s svojimi nenavadnimi mini počitnicami, ki jih v maju preživljajo skupaj na morju. □

Slavko Jazbec

Kaj imajo skupnega Alen, kovaštvo, šparglji in motokros?

Alen Emeršič, Talum Izparilniki

LILIJANA DITRIH

FOTO: STANKO KOZEL, TALUM IZPARILNIKI

V Talumu delam od leta 2016. Na začetku sem bil kot pripravnik dve leti zaposlen v Strateškem razvoju, od začetka letošnjega leta pa delam kot tehnolog v Izparilnikih.

Moj delovnik se začne ob 7. uri zjutraj, ko se s sodelavci ob kavici pogovorimo o poteku delovnega dne. Moje delo zajema različne aktivnosti s področja proizvodnje in razvoja. Po kupčevih zahtevah v programu autoCAD narišem toplotni izmenjevalnik s kanalsko sliko, kar je osnova za pripravo dela v proizvodnji. Pri tehnologiji roll-bond za izdelavo plošč je treba biti pozoren na več parametrov, kot so: debelina plošče, višina in širina napihljenih kanalov, višina in širina kapilare, oddaljenost kanala od roba plošče, redukcije, enostransko ali obojestransko napihljeni kanali itd.

Načrte nato pošljemo nazaj h kupcu, ta jih po potrebi korigira, ko jih odobri, pa pripravimo potrebne tehnološke podatke in jih vnesemo v program za spremljanje tehnoloških podatkov – STP in LN.

Aktivno sodelujem tudi pri prenovi programa STP, ki ga bomo začeli uporabljati julija. V proizvodnem procesu potrebujemo tudi sita, ki jih pri sitotisku uporabljamo za nanos grafitne paste na aluminijasti trak. Sita izdelujemo tako, da na rezalniku folije za transfer izrežemo kanalsko sliko, ki jo kasneje preslikamo na tkanino, napeto na okvir.

Med drugim zajema moje delo tudi zaključevanje delovnih nalogov in knjiženje porabljenega materiala. To delo opravi vsak teden sproti, če pa mi zaradi drugega dela ne uspe, ga dokončam zadnja dva dneva v tekočem mesecu. Po potrebi opravljam tudi komercialna dela, kot so vnos podatkov in pritrditve naročil, naročanje prevozov, odpreme ... Vsaki drugi ponedeljek imamo proizvodne sestanke, na katerih pregledamo trenutno stanje po kupcih, se dogovorimo za nadaljnje aktivnosti in razdelimo naloge.

Delo opravljam z veseljem, saj je zelo raznoliko in proizvodno naravno. Udeležujem se krvodajalskih akcij in sodelujem v akciji »Upam si!«.

Zimske dneve večinoma preživljam v domači delavnici. Ljubiteljsko se ukvarjam z izdelavo različnih kovaških izdelkov ali kdaj popravim kak motor. Spomladi vse od sredine aprila pa do junija se z ženo »sproščava« v nasadu špargljev. To delikatesno zelenjavo pridelujeva in pobirava že četrto leto.

Prosti čas pa najraje posvetim motokrosu. Kak vikend se odpravim na progo za motokros, kjer si potešim želje po adrenalinu in nabere novih moči za naprej. ■

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: STANKO KOZEL

Delo v timu z začimbo individualnega

Pogovor z Davorjem Pečnikom, PE Ulitki

Tokrat smo k pogovoru povabili sodelavca Davorja Pečnika, ki se v PE Ulitki ukvarja z vodenjem prodaje, delom v prodajnem oddelku in direktno prodajo. Davor je zelo energičen, iskriv in široko razgledan sogovornik, pri katerem imaš občutek, da je življenje zanj enostavno prekratko, da bi lahko uresničil vse svoje domislice in interese. Prav takšen pa je tudi intervju, v katerem nam je razkril svoje otroštvo, odraščanje in poslovno pot: vznemirljiv, barvit in pustolovski.

Kje ste odraščali?

Otroška leta sem preživel najprej v Slovenskih Konjicah in nato v Slovenski Bistrici, kamor smo se preselili zaradi očetove službe na začetku mojega osnovnega šolanja. Veliko časa sem preživel tudi v Mariboru, pri babici in dedku. Dedek je bil v povojnem času eden večjih pohištenih mizarjev v Mariboru. Tam je nastal tudi marsikateri modelček jadralnega letala ali jadrnic. Moj oče je bil glasbenik in žal se lesna družinska tradicija ni nadaljevala, mi pa spretnosti in razmišljanje, ki sem jih osvojil pri dedku, vedno pridejo prav.

Kaj vas je v otroštvu navduševalo?

Kot otroka me je fasciniralo vse, kar je letelo po zraku. Bil sem prepričan, da bo moj poklic povezan z letečimi, plovečimi ali vsaj vozečimi stroji. Veliko sem se ukvarjal z modelarstvom in maketarstvom. Danes ni predstavljal, koliko volje, vztrajnosti, iznajdljivosti in pogajalskih spretnosti je bilo v stari »Jugi« potrebno, da si sploh prišel do pravih materialov, elektronike, komand, servomotorjev, modelarskih motorjev, goriva ...

Ste v tistem času imeli še kakšne druge zanimive hobije?

Verjetno v tistem času ni bilo knjige, ki je vsaj malo dišala po letalstvu in je nisem prebral. Še danes se nasmejem, ko se pomnim, kako sva pri 15 letih z najboljšim prijateljem opravila izpit za jadralnega zmajarja. Seveda sva se oba zlagala, da sva stara že 16, in ponaredila privolitev staršev ... Pri meni definitivno drži: najlepši spomini iz otroštva so najslabše ideje, uresničene z najboljšimi prijatelji! Zmajarski klub Maribor je takrat začel graditi prvi toplozračni balon v Sloveniji in tako sem postal tudi najmlajši član prve balonarske posadke. Balona žal zaradi napake pri gradnji v zraku ni bilo mogoče zanesljivo upravljati in nikoli ni dobil uporabnega dovoljenja za prosto letenje, smo pa bili z njim veliko let na Zlati lisici – služil je kot reklamni balon za Palomo. Veliko sem se ukvarjal tudi z radioamaterstvom. Številne nočne urice (časovna razlika in najboljše razmere za vzpostavlanje zvez) sem preživel v klubskih pro-

storih za KV postajo. Skratka, vedno je šlo za preplet tehnike, hobijev in športa in vedno sem si želel, da bi kaj od tega lahko počel tudi poklicno.

Katero področje vas je v tistem času najbolj pritegnilo in zakaj?

Zelo so me pritegnile fizika, kemija in tehnika. Odraščal sem v osemdesetih. Zanimivi spomini na neke druge čase, ki se jih spominjam po veliko iznajdljivosti in spretnosti ljudi, drugačnih vrednotah ... Velika industrijska podjetja: TAM, Metalna, Hidromontaža ... Heavy metal, rock in rock 'n roll. Jugoslavija je takrat veliko opreme prodajala v Irak, nekdanjo Sovjetsko zvezo, neuvrščene države ...

Ste se kot mladostnik glede na različna področja zanimanja lotili tudi kakšnega samosvojega tehničnega podviga?

Nekako pri 14 letih so se moji prijatelji začeli poditi naokoli s Tomosovimi »avtomatiki« in »štirkami«, jaz pa sem raje, kot da bi »težik« staršem za nov moped, za skromne prihranke od lokalnega pleskarja kupil odsluženo »specialko«. To je bila že malo bolj resna zadeva na dveh kolesih, vozil si jo lahko šele s 16 leti, imela je 6 konjev! Danes se mi zdi to nadvse smešno, takrat je bilo pa noro. Ampak: kolikor denarja, toliko muzike. Motor sem privlekel domov v kosih in ga je bilo treba sestaviti. Po zanimivih debatah z očetom, ki seveda v mojem početju ni zaznal niti kančka smisla, mi je nekako uspelo njegovo »katrco« izseliti iz garaže in začel se je moj prvi projekt. V kratkem času je bil motor z lastnim znanjem in iznajdljivostjo boljši in lepši kot nov, dodatno »sfriziran« ... Jaz pa ponosen in vpisan na srednjo strojno šolo v Mariboru. Seveda se mi je tudi zaradi tega zdelo strojništvo nadvse privlačen poklic.

Ste za »fabriko« vedeli, še preden ste se v njej zaposlili?

Za »fabriko« sem izvedel že zelo zgodaj. Oče je kako leto vodil pihalni orkester TGA in včasih, ko me ni imel kam dati v varstvo, me je vzel zraven na vaje. Večkrat smo se mimo tovarne peljali k sorodnikom na Ptujsko Goro. Spomnim se, da je bila »fabrika« v mojem otroškem spo-

minu neskončno velika, sicer čudnega videza, z velikim rdečim jezerom, iz katerega se dviga čuden prah, ampak nič zato! Tam proizvajajo srebrno kovino za letala! Kasneje sem delovanje TGA oziroma Taluma podrobneje spoznal tudi preko Impola. Mislim, da je bilo leta 2002, ko sem poslušal intervju z gospodom Toplekom na radiu. Bilo je nekaj o načrtih, elektrolizi C, livarni ... Takrat mi je postalo jasno, da je Talum prerasel v urejeno, ugledno in sodobno podjetje, v tistih gospodarskih časih tudi strateško izvrstno umeščeno v dobaviteljsko verigo.

Kako je potekala vaša poslovna pot pred zaposlitvijo v Talumu?

Moja prva in hkrati zelo zanimiva zaposlitev je bila v Gorenju. V Slovenski Bistrici je bil obrat za proizvodnjo programatorjev za pralne stroje. Bil sem tehnolog v konstrukciji časovnih stikal. Poleg tega sem skrbel za proučevanje konkurenčnih izdelkov, tam sem se zelo hitro srečal z zametki vitke strojegradnje, vitke proizvodnje, učinkovitosti. Do razpada Jugoslavije namreč lastna cena Gorenjevega pralnega stroja ni bila v prvem planu, zaradi uvoznih dajatev so bili še vedno cenejši kot konkurenca iz uvoza. Ko sem nastopil službo kot popoln začetnik, tik po razpadu jugoslovanskega trga, je bilo treba na hitro poiskati rešitve za pocenitev proizvodnje, zato smo velikokrat razdrli kak tuji stroj in proučili njegovo drobovje. V tej službi sem veliko komuniciral z dobavitelji, kooperanti, konstrukterji, proizvodnjo. Ni bilo lahko. Prepričevati strokovnjake z 20, 30 leti izkušenj, zakaj namesto emajlirane uteži uporabiti betonsko, zakaj namesto teleskopskega blažilnika vzmet, zakaj namesto metričnega vijaka samoreznega, namesto emajla lak in podobno. »Naši stroji držijo tudi po 20 let, kaj se pa ti novinec nekaj ven siliš,« je bil skoraj vedno argument moči na strani starih mačkov. Vsak bi ščitil

svoj vrtiček, dobra prodaja in plača pa žal ne prideta sami po sebi. Uf, bilo je naporno, ampak je šlo. Takrat sem začutil, da sem dober v kombinaciji ekonomije, tehnike, prepričevanja, pogajanj in da bo to moje poslanstvo. Nato sem se zaposlil v podjetju Impol investicije, kasnejši Inotechni, kot vodja nabave. Podjetje je izdelovalo opremo za procesiranje aluminija za Hertwich, Ebner, Maertz-Gauchi itd. Vedno ko sem v obratu Rondelic in vidim Inotechnino peč, se spomnim te službe. Neverjetno dinamična služba, ogromno izkušenj, predvsem pa sem tam spoznal procese in vso aluminijško industrijo po Evropi.

Delal sem še v podjetju Primat v Mariboru kot referent nabave, pa v WD Tehnik kot prodajalec CNC strojev in v Impolu oplemenitvenju, kasnejšem Alupaku, kot skrbnik ključnih kupcev aluminijske embalaže.

Kako se spominjate svojega prvega stika s Talumom? Kaj ste takrat opazili in kaj vam bo najbolj ostalo v spominu na tisti čas?

Prvi stik s tovarno sem imel aprila 2008. Ravno ko sem razmišljal o prestopu v Stampal (Impol odkovki), sem izvedel, da v Talumu že dalj časa iščejo nekoga, ki bi se lotil direktne prodaje ulitkov. Takoj sem zavohal priložnost, biti blizu avtomobilske in motociklistične industrije, hkrati pa aktivno sodelovati pri razvoju nove dejavnosti v Talumu. Preko Darje Vodušek sem navezal stik z Miranom Purgom in po pogovoru doma sem se na hitro odločil. Na stopnišču me je razveselil Kidričev kip, najmočnejši vtis name pa sta naredili urejenost in organiziranost podjetja, predvsem pa ogromen potencial, ki ga podjetje ima.

Kje se je začela vaša poslovna pot, ko ste se zaposlili, in kako je potekala do danes?

» Pri meni definitivno drži: najlepši spomini iz otroštva so najslabše ideje, uresničene z najboljšimi prijatelji!«

Moja poslovna pot od začetka zaposlitve do danes se ni bistveno spremenila. V Ulitke sem prišel z nalogo, spraviti ulitke direktno do končnih kupcev. Deloval sem kot vodja komercialne. Ni bilo lahko, ampak s trdim delom, veliko učenja in vztrajnosti smo predrli oklep avtomobilske in še katere industrije in se skupaj s sodelavci zapisali na evropski zemljevid livarjev ulitkov. Na začetku sem vse aktivnosti, razen logistike in odprem, delal sam, torej pridobivanje novih kupcev in projektov ter redno prodajo. Danes smo v ekipi štirje, pa je obseg poslov že tako velik, da komaj zmoremo zadovoljivo biti na vseh koncih.

Kaj vse spada k vašim delovnim nalogam?

Odgovoren sem za prodajo pri programu nagibnega gravitacijskega in nizkotlačnega litja. Skrbim za kontinuiteto in povečevanje prodaje skladno s cilji in strategijo podjetja, kalkulacije, ponudbe, pridobivanje novih poslov, plačila in podobno.

Kakšne sposobnosti, spretnosti in osebnostne lastnosti mora imeti oseba na tem delovnem mestu?

Sposoben moraš biti zelo natančno poslušati, procesirati in razumeti povedano. Nekajkrat se mi je zgodilo, da smo se s kolegi vračali s sestanka vsak s svojim razumevanjem. Veliko ljudi razume razlago na način, kot jim ustreza, sploh če je zraven še problem nerazumevanja tujega jezika. Za to delo je nujnih veliko reči: poznavanje procesov, izdelkov, podjetnost, tehnično znanje, verbalna komunikacija, pogajalske sposobnosti, preudarnost, psihologija, občutek za sogovornika, prava mera empatije, umirjenost, urejenost, profesionalnost, vedenje ...

Na kateri poslovni uspeh ste najbolj ponosni?

Najbolj sem ponosen na svoje sodelavce. Ekipa, ki je nastala v 10 letih, znanje in razumevanje našega posla na ravni, kot to počnemo danes. To je največji poslovni uspeh. Vse drugo je samo posledica. Danes se pogovarjamo s proizvajalci, kot so KTM, Porsche, BMW, Daimler AMG ...

Znanje tujih jezikov. Kako pomembno je?

Zelo. Sploh glede na dejstvo, da smo do letos 100 odstotkov prometa ustvarjali na tujih trgih. Posli so zelo kompleksni, velikokrat naletimo na izzive, ki jih je še v slovenščini skoraj nemogoče enostavno razložiti. Poleg tega so na drugi strani najboljši strokovnjaki za svoja področja z ogromno kilometrino. Hitro zaznajo svojo priložnost za doseg maksimalnega cilja pri dobavitelju, ki pogosto meji na izsiljevanje. Govorim angleško in nemško.

Katere so vaše osebne vrednote in načela, po katerih živite?

Glede osebnih vrednot se držim načela 3D: dom, družina, delo. In obvezno preživljanje prostega časa na način, ki mi je v veselje. Med načeli z vrha seznama pa so nedvomno dobra kondicija, inspiracija, izvirnost, pogum, uravnovešenost, preudarnost ...

Kaj pri sodelavcih najbolj cenite?

Iskrenost, pristnost, entuziazem, sodelovanje, sprejemanje odgovornosti, zrelost ...

Ste individualist ali imate raje delo v timu?

Rad imam uravnovešenost. Delo v timu z začimbo individualnega.

V čem je prednost dela v timu?

Povezanost, energija, spodbuda, generiranje idej, znanj, pogled z več zornih kotov ...

Kako gledate na inovativno dejavnost v Talumu?

Zelo pozitivno, sploh ker ulitkarski posel brez inovacij enostavno ne gre. Eno je nabaviti najsodobnejšo opremo, nekaj povsem drugega pa je v procesu in organizaciji poiskati tiste drobne in enostavne rešitve, ki vsem olajšajo življenje in iz povprečnega naredijo vrhunsko.

Kakšni so vaši cilji za naprej in kje vidite osebne priložnosti ter priložnosti PE Ulitki?

Moji cilji za naprej so oblikovati nabor poslov in kupcev, ki bodo poleg optimalnega donosa zagotavljali stabilnost in uspešen razvoj na dolgi rok.

V čem vidite možnosti in potencialne PE Ulitki?

Možnost in potenciali PE Ulitki so v maksimalni učinkovitosti procesov, specializaciji in razvoju dodatnih kompetenc, po katerih bomo prepoznavni in posebni.

Kaj prinaša industriji ulitkov prihodnost (vaše osebno stališče)?

Prihodnost prinaša kompleksnejše ulitke, ulitke večjih dimenzij, nove materiale, kombinacijo z drugimi tehnologijami in materiali. Po moji oceni se bomo na enak način, kot se danes pogovarjamo o gravitacijskem litju, čez 10 ali 15 let pogovarjali o 3D tiskanju hibridnih materialov (spajanje materialov z različnimi lastnostmi).

Kako pomemben je proces digitalizacije (vaše osebno stališče)?

Proces digitalizacije pomeni prenos stvari na splet. Na eni strani predstavlja vpogled kupca v tvoje drobce, po drugi strani pa prinaša nove poslovne modele, učinkovitost, poenostavitve ... Digitalizacija bo nedvomno konkurenčna prednost, še bolj kot transformacijo procesov pa bo povzročila transformacijo miselnosti in odnosa dobaviteljev in kupcev.

S čim se sproščate oziroma kakšne hobije imate?

Kolesarstvo, pohodništvo, vzgoja otrok, peka kruha ... Če mi slučajno ostane še kaj časa, ga preživim v svoji cerkvi, ki se ji reče delavnica, in se posvetim restavriranju kakega starega kosa pohištva, na zalogi imam štiri starinske motorje, ki jih počasi restavriram, in 33 let staro ameriško vozilo Corvette C4, ki je v fazi obnove.

Poslušate glasbo, berete knjige ...?

Z glasbo sem se kar nekaj ukvarjal, med študijem in še nekaj časa potem sem delal na raznih radijskih postajah kot glasbeni urednik, zvečer pa kot DJ v diskotekah. Veliko sem prepeval v zborih. Glasba ima zame posebno mesto. Vsem priporočam veliko glasbe, predvsem kakovostne in iskrene. Glede knjig pa – nazadnje sem prebral Umetnost jasnih misli Rolfa Dobellija.

Kaj je za vas kakovost življenja?

Zadovoljstvo z osebnimi odnosi in vse že našeto.

Kako skrbite za zdravje?

Z rednim urnikom, primerno in pogosto telesno aktivnostjo na svežem zraku ter primerno prehrano. ■

Časopis Aluminij digitaliziran in umeščen v Digitalno knjižnico Slovenije

MILENA DOBERŠEK, BIBLIOTEKARSKA SPECIALISTKA

Aluminij, časopis z več kot petdesetletno tradicijo

Aluminij, časopis družbe Talum, ima zelo bogato tradicijo izhajanja, ki jo v slovenskem prostoru negujejo le redka podjetja z jasno zastavljeno vizijo in strategijo razvoja. Prva številka, poimenovana Glasilo kolektiva tovarne glinice in aluminija Boris Kidrič – Kidričevo, je na osmih straneh izšla 16. julija 1957. Istega leta je ob dnevu republike izšla še ena, obsežnejša številka, poimenovana Aluminij, prvotni naslov pa je prešel v podnaslov. Tem prvim prizadevanjem za vzpostavitev internega tovarniškega glasila je sledil petletni premor, 1. julija 1963 pa je Aluminij ponovno začel izhajati in uredniški odbor je v uvodnem nagovoru izrazil željo, »da bi se list Aluminij s časom in s pridobljenimi izkušnjami ob sodelovanju kolektiva, bralcev in dopisnikov povzpел na nivo vsestransko zaželenega in priljubljenega tovarniškega lista«. Glasilo je že leto kasneje začelo izhajati mesečno, odtlej pa je izhajalo redno, brez prekinitve. Konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let 20. stoletja se ga je dotaknila gospodarska kriza, kar se je odrazilo tudi v zmanjšani dinamiki izhajanja. Trend se je obrnil navzgor na prehodu v novo tisočletje, ko je ponovno začel izhajati mesečno, leta 2002 pa je svojo vsebino odel tudi v barve. Po toliko letih izhajanja lahko zagotovo zatrdimo, da so se želje takratnega uredniškega odbora nedvomno uresničile. Časopis ohranja tradicijo pomembnega informacijskega vira tudi v današnjem času, ko tiskani mediji predvsem v smislu hitrega posredovanja informacij težko tekmujejo s spletnimi informacijskimi kanali. Kljub sodobnim informacijskim medijem ima papir vendarle še vedno svojo moč, za bralca pa listanje časopisa poseben čar.

Pisna kulturna dediščina ptujskega območja

Interni časopis delovne organizacije pa nima le naloge informiranja zaposlenih in drugih, tako ali drugače s podjetjem povezanih deležnikov, temveč omogoča vpogled v dogajanje v podjetju, v dosežke, vizijo in načrte za prihodnost tudi širši javnosti. Brskanje po starejših številkah časopisa omogoča svojevrsten vpogled v preteklost – kakšen je bil delovni utrip v kolektivu, kako se je podjetje razvijalo, s kakšnimi težavami se je soočalo. Časopis Aluminij je pomemben tudi z vidika ohranjanja pisne kulturne dediščine, zato ga trajno hrani Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, ki kot izvajalka domoznanske dejavnosti na območju Spodnjega Podravja zbira, obdeluje in hrani raznovrstno domoznansko gradivo. Domoznanska zbirka knjižničnega gradiva je bogat vir za proučevanje raznovrstnih lokalnih zgodovinskih tem. Sicer pa časopis Aluminij trajno hranita tudi Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani ter Univerzitetna knjižnica Maribor kot prejemnici obveznega izvoda tiskov na Slovenskem.

Digitalizacija časopisa Aluminij in njegova umestitev v Digitalno knjižnico Slovenije

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj je v začetku leta 2017 dala pobudo za digitalizacijo celotnega arhiva časopisa Aluminij in družba Talum se je pozitivno odzvala. Stekel je projekt medsebojnega sodelovanja, ki se je uspešno končal v začetku letošnjega leta. V okviru tega projekta je bil digitaliziran Aluminij za obdobje 1957–2006, novejšje izdaje Aluminija od

leta 2007 naprej pa je družba Talum prispevala v izvorno nastali e-obliki.

Digitalizirano je bilo starejše gradivo iz fondov, ki jih hranita Talum in Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, digitalne kopije nekaterih manjkajočih števil časopisa pa smo pridobili tudi iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Kljub vsem prizadevanjem, da bi bil digitalni arhiv časopisa Aluminij kar se da popoln, nam za potrebe digitalizacije žal ni uspelo pridobiti vseh originalov, zato v digitalni zbirki manjka peščica števil iz devetdesetih let 20. stoletja. Morda bomo kdaj kje še izbrskali originale in jih dodali v zbirko.

Digitalizirano gradivo je bilo vključeno na spletni portal Digitalna knjižnica Slovenije (www.dlib.si), kjer je omogočen prost dostop do Aluminija vse od leta 1957 naprej. Ob digitalizaciji je bila izvedena tudi optična prepoznavna celotnega besedila, ki omogoča, da uporabljamo tudi možnost iskanja po vsebini posameznih člankov. To je dodana vrednost, ki jo je prinesla digitalizacija – poleg prostega spletnega dostopa do vsebin.

Finančna sredstva za izvedbo projekta digitalizacije je Knjižnica Ivana Potrča Ptuj pridobila pri Ministrstvu za kulturo RS v okviru letnega programa izvajanja nalog osrednje območne knjižnice za Spodnje Podravje.

Ob zaključku projekta digitalizacije Aluminija se družbi Talum, d. d., iskreno zahvaljujemo za sodelovanje, vse bralce pa vabimo, da pobrskate po digitalnem arhivu, raziskujete razvoj podjetja ali zgolj obudite spomin na nekdanje čase. □

O Digitalni knjižnici Slovenije in digitaliziranem domoznanskem gradivu ptujskega območja

Digitalna knjižnica Slovenije je spletni portal za dostop do raznovrstnih digitalnih vsebin s področja kulture, znanosti in umetnosti. Na portalu lahko dostopamo do številnih periodičnih tiskov, knjig, rokopisov, zemljevidov, fotografij itd. Portal je vzpostavila in ga upravlja Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, vsebine pa prispevajo tudi druge ustanove. Knjižnica Ivana Potrča Ptuj izvaja projekte digitalizacije knjižničnega gradiva že dobro desetletje. Iz bogatega fonda, ki ga hrani v Domoznanskem oddelku, je digitalizirala in v Digitalno knjižnico Slovenije doslej umestila več kot 18 tisoč digitalnih enot gradiva oziroma več kot 150 tisoč strani, predvsem časopisov in knjig.

Med drugim je digitalizirala:

- osrednje ptujske časopise, od prvega ptujskega časopisa Pettauer Wochenblatt, ki je izhajal leta 1878, pa vse do Štajerskega tednika in njegovih predhodnikov,
- starejše ptujske tiske, tiskane v tiskarnah na Ptuj, med njimi tiske prvega ptujskega tiskarja Franza Antona Schütza in tiske tiskarne Blanke,
- izbrane knjižne raritete in dragocenosti, kot so rokopisni molitvenik patra Edvarda Gebronška, redovnika nekdanjega ptujskega kapucinskega samostana iz leta 1783, knjigo zelišč Adama Lonicerja, nemškega zdravnika in botanika iz leta 1582, dragocenosti iz zapuščine rodbine Herberstein,
- zgodovinske razprave bogoslovca in zgodovino pisca Mateja Slekova,
- dela jezikoslovca Petra Dajnka, ki je uvedel svojo inačico pisave, črkopis, imenovan dajncica,
- dela znanih osebnosti Spodnjega Podravja, kot so ptujski krajevni zgodovinar in kronist Ferdinand Raisp, šolnik, pisatelj in skladatelj Anton Kosi, pravnik, nacionalni ekonom in politik Ivan Geršak, duhovnik, narodni buditelj, zgodovinar in pisatelj Anton Krempel, častnik, ljubiteljski jezikoslovec in publicist Davorin Žunkovič, ljudski pesnik Matija Belec, šolnik in politik Ljudevit Pivko, duhovnik in narodni buditelj Jakob Meško in drugi.

V zadnjem obdobju je knjižnica v sodelovanju z družbo Talum digitalizirala tovarniško glasilo Aluminij, v sodelovanju z MO Ptuj pa občinsko glasilo Ptujčan, Ptujski zbornik ter Izvestja Gimnazije Ptuj. Knjižnica sodeluje tudi s posameznimi založniki v Spodnjem Podravju in v dogovoru z njimi posreduje pri vključevanju izvorno e-nastalih domoznanskih vsebin v Digitalno knjižnico Slovenije.

Kmalu se bodo pridružili Talumovemu kolektivu

MARJETKA OREL, TOMAŽ KVAS

FOTO: MARJETKA OREL

V Talumu je štipendiranje sistematično voden proces, saj se tovrstno vlaganje v mlade obrestuje s primerno usposobljenim, informiranim in predanim bodočim kadrom. Trenutno ima Talum dvainštirideset kadrovske štipendistov, vse pa enkrat letno povabimo na srečanje, na katerem поблиže spoznajo delovanje Taluma, njegovo strategijo, izzive in pričakovanja. Na letošnjem srečanju so svoje znanje, nasvete in usmeritve Talumovim štipendistom predstavili predsednik uprave Marko Drobnič, vodja kadrovske službe Darja Vodušek Vtič in direktor podjetja Talum Servis in inženiring mag. Mihael Hameršak, nekoč tudi sam Talumov štipendist.

Oblika iskanja novih sodelavcev

Zadnjih nekaj let dajemo poudarek štipendiranju srednješolskega poklicnega izobraževanja tehničnih smeri, saj zaznavamo upadanje zanimanja za poklicno izobraževanje za deficitarne poklice. Zelo zaželeni so mehatroniki operaterji, oblikovalci kovin-orodjarji, strojni tehniki, metalurgi, elektrotehniki in elektrikarji energetiki. Štipendiranje je ena ključnih oblik iskanja novih mladih sodelavcev.

Vključevanje štipendistov v delovni proces

Štipendiste z obvezno enomesečno prakso dejavno vključimo v delovni proces že v času šolanja. Veliko se jih odloči, da svoje videnje aktualnih razvojnih izzivov Taluma izrazijo v seminarjskih, diplomskih in magistrskih delih. Poskušamo jih vključevati v realno okolje in jim dajati povratne informacije o dogajanju v naši »fabriki«. Med drugim enkrat letno organiziramo srečanje kadrovske štipendistov.

Pomen povezovanja

Na letošnjem srečanju štipendistov je prisotne nagovorila Darja Vodušek Vtič, vodja kadrovske službe, ki je poudarila, kako pomemben je medsebojni stik že v času študija: »Pomembno je, da sodelujemo, se povezujemo in med seboj komuniciramo. Tudi zato smo danes tu, da se čim bolje spoznamo, saj bomo v prihodnosti delovali s skupnim ciljem.«

Nadgrajevanje znanj

Mladim se je za obisk zahvalil tudi Marko Drobnič, predsednik uprave, in jim поблиže predstavil delovanje naše tovarne: »Želim si, da s Talumom ne bi bili povezani le formalno, temveč da se z njem povežete tudi miselno in z enim ušesom spremljate njegovo delovanje. Od vas pričakujemo, da boste svoje znanje iz leta v leto nadgrajevali, saj je pred nami veliko izzivov. Globalna potreba po aluminiju raste za 5 odstotkov na leto, povpraševanje po izdelkih in storitvah, ki jih ponujamo, pa je vedno večje.«

Sprejemanje izzivov

Zgodbo o osebnih in poslovnih izzivih je s štipendisti delil tudi mag. Mihael Hameršak, direktor podjetja Talum Servis in inženiring. Med drugim je mladim svetoval, naj svoje znanje nadgrajujejo ne le na strokovnem področju, pač pa tudi na področju vodenja, komunikacije, psihologije in timskega dela: »Svetoval bi vam, da si naberite znanje in izkušnje, da sprejmete izzive in daste od sebe svoj maksimum. Če boste dali od sebe svoj maksimum, boste opaženi in dobili boste še večje izzive.«

Pridobivanje izkušenj

Med udeleženci na srečanju Talumovih štipendistov je bila tudi sedemnajstletna Janja Kozel, ki obiskuje srednješolski izobraževalni program v Šolskem centru Ptuj. Štipendistka obiskuje tretji letnik smeri strojni tehnik, v Talumu pa je opravljala poletno in šolsko prakso. Znanje je nabirala v podjetju Talum Servis in inženiring.

»Praksa v Talumu je fantastična izkušnja. Pridobila sem veliko znanja, saj so bili sodelavci vedno odprti za vprašanja in pripravljeni deliti svoje znanje. Brez strahu sem izrazila svoje mnenje in ideje, kako bi določeno stvar sama opravila drugače. Posvetili so se mi, razložili delovni postopek in z mano predebatirali idejo. Pri učenju mi je pomagal mentor Srečko Cajnko, vodja orodjarne.«

Kmalu bom del Talumove ekipe

Z nami je svojo izkušnjo delil tudi šestindvajsetletnik s Ptuja Rok Ciglar, ki se je izobraževal na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani.

»Zaključujem izobraževanje na drugi stopnji. Pred menoj je samo še zagovor magistrske naloge, nato pa se bom pridružil ekipi talumovcen. Prakso sem opravljal v energetiki in tam bi si želel delati tudi v prihodnje. Pred tem sem bil v proizvodnji in na ta način dobil dober vpogled v tamkajšnje delovne procese. Praktično delo je bogata izkušnja, saj bolje spoznaš, kako delo poteka v praksi. V Talumu se vsekakor vidim.«□

VABILO

Nekaj ugrizov sadja na dan odžene vse boleznin stran. V kateri sadež pa vaši otroci najraje ugriznejo?

Dragi sodelavci, že 18. leto zapored bomo naše otroke povabili, da ustvarjajo v okviru projekta Otroci rišejo in pišejo. Letos se želimo poučiti o zdravih sadnih vitaminih. Zanima nas, kateri sadež imajo vaši otroci najraje. Posebno povabilo bodo otroci prejeli v prihodnjih dneh, vas pa že zdaj vabimo, da se skupaj z otroki odzovete v čim večjem številu in sodelujete pri projektu.

“RIŠEMO IN PIŠEMO”

“Nekaj ugrizov sadja na dan odžene vse boleznin stran!”

24. maj 2018

ZDRAVOTALUM

Skrbimo zase in gremo NAPREJ

Zdravo in aktivno v prihodnost

MATEJA HERGULA
FOTO: SPLET

Delo je poleg osebnostnih dejavnikov in socialnega okolja pomembno področje vsakega posameznika, saj se z delom razvijamo in uresničujemo svoje potenciale, poleg tega pa na delovnem mestu preživimo velik del svojega življenja.

ZDRAVO TALUM

Dobro duševno zdravje

Delo je lahko pomemben varovalni dejavnik dobrega duševnega zdravja, če zaposleni doživljajo pozitiven občutek koristnosti in potrditve pri delu, če imajo podporo sodelavcev, če so lahko pri delu kreativni itd. Duševno zdravje ni le odsotnost težav ali bolezni, duševno zdrav je tisti posameznik, ki se dobro počuti, se uspešno sooča z različnimi izzivi in zahtevami v vsakdanjem življenju, uresničuje svoje potenciale in prispeva k okolju, v katerem živi in dela. To, da se posameznik dobro počuti v okolju, v katerem živi in dela, pa ni samoumevno, ampak se mora za to tudi malo potruditi. Odgovornost posameznika je, da skrbi za svoje telesno in duševno zdravje, tudi na delovnem mestu.

Skrb zase

Skrb zase predstavljajo vse aktivnosti posameznika, družine ali skupnosti z namenom, izboljšati ali ohranjati zdravje, ozdraviti in preprečevati bolezni. Skrb zase pomeni vse odločitve, ki jih posamezniki sprejmejo zase ali svoje družine z namenom, ostati v telesni in mentalni pripravljenosti. Gre torej za različne aktivnosti in navade, ki so del našega vsakdana in jih redno počnemo zato, da bi pripomogle k našemu boljšemu počutju.

Obstaja več področij oziroma dimenzij skrbi zase:

- fizična (osebna higiena, zdrava prehrana, gibanje, dovolj spanja ...),
- čustvena (obvladovanje stresa, kontrola čustev, empatija, sreča ...),
- mentalna (izobraževanje, branje, učenje, ustvarjalnost ...),
- družbena (druženje, pripadnost, povezanost z drugimi ...),
- duhovna (prostovoljstvo, pomoč drugim, meditacija, molitev ...).

Ni vse za vse

Različnih načinov, kako vse lahko posameznik poskrbi zase, je torej veliko. Niso vsi za vse – če nekaj ustreza vam, ni nujno, da tudi drugim. Vključevanje v različne aktivnosti oziroma dejavnosti iz več različnih dimenzij pa pomeni, da skrbite za več pomembnih vidikov v svojem življenju. Dejstvo je, da skrb zase izboljša kakovost življenja in podaljša življenjsko dobo.

Zgodnje prepoznavanje težav

Dostikrat se šele takrat, ko imamo težave ali zbolimo, zavemo, kako pomembno je duševno zdravje. Ker nas čas včasih že skoraj prehiteva in v tem hitrem tempu pogosto pozabimo nase, se nam lahko zgodi, da določene težave prepoznamo prepozno, ko jih je že treba reševati in ne samo preprečevati.

Psihofizična kondicija

Dolgoročna psihofizična kondicija v najširšem pomenu je ena ključnih smernic pri izvajanju aktivnosti za zdravje, s katerimi spodbujamo naše zaposlene, da skupaj z našo pomočjo naredijo nekaj za svoje zdravje. Naša formula Zdravo Talum še vedno velja: lastna skrb + Talum = zdravje.

Projekt Naprej

Prav zaradi tega smo se marca prijavili na razpis programa celovite podpore podjetjem za obvladovanje in preprečevanje psihosocialnih tveganj (PSDT). Pri prijavi smo bili uspešni, s tem pa izbrani za sodelovanje v tem programu. Potekal bo v okviru projekta Naprej – zdravo in aktivno v prihodnost.

O projektu

Gre za projekt, ki ga financirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Vključenih je več slovenskih podjetij. Zaposleni iz teh podjetij lahko v naslednjih treh letih (od marca 2018 do marca 2021) izkoristijo različne brezplačne ukrepe za ohranjanje in krepitev duševnega zdravja.

Anonimno psihološko svetovanje

V okviru projekta je na voljo tudi anonimno psihološko svetovanje – telefonska številka 080 17 16 že deluje.

Spletni portal

Prav tako deluje tudi spletna stran [www.naprej.eu](http://portal-naprej.eu), preko katere lahko dostopate na spletni portal <http://portal-naprej.eu>. Na njegovih straneh boste našli obilo zanimivih in uporabnih informacij s področja duševnega zdravja. Na portal se zaposleni preprosto registrirate z lastnim e-naslovom in **geslom podjetja ZDRAVJE**.

Preko portala se zaposleni lahko dogovorite za e-svetovanje in osebno svetovanje. Vsebine na portalu si lahko ogledate kadar koli, kjer koli, tudi na svojem pametnem mobilnem telefonu.

Vsebine webinarjev bodo s področja duševnega zdravja: skrb zase, prepoznavanje anksioznosti in depresije, obvladovanje stresa, sproščanje, medosebni odnosi in komunikacija, medgeneracijsko sodelovanje, pozitivno razmišljanje. Vsak webinar si bo mogoče ogledati tudi v multi-medijski veliki sejni sobi v določenih terminih. O vsem vas bomo sproti obveščali, zato prosimo, da spremljate obvestila in novice. Prve informacije o projektu Naprej ste že lahko zasledili na intranetu in naših oglasnih ekranih v jedilnici.

Pripravljamo tudi zavihek na intranetu, za dodatne informacije pa se lahko obrnete neposredno na Kadrovsko službo oziroma na Matejo Hergula. □

ZDRAVO TALUM = lastna skrb + Talum

»Postati in ostati **krvodajalec!**«

Obvestilo sodelavkam in sodelavcem, zaposlenim v družbah skupine Talum, v Silkemu in Praliku

Krvodajalska akcija v aprilu bo v torek, 24., in četrtek, 26. aprila 2018, med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice oziroma vsak torek in četrtek v mesecu.

Članice in člani aktiva krvodajalcev prosimo, da povabijo svoje sodelavce na krvodajalsko akcijo, saj šteje vsaka kapljica. Le okoli 5 odstotkov ljudi namreč daruje kri, prejme pa jo okoli 80 odstotkov ljudi.

GGG = Give Blood (daruj kri) + Give Now (daruj jo zdaj) + Give Often (daruj jo pogosto)

MARJETKA LEDINEK
FOTO: SLAVKO KRAJNC

Razmišljanja naših sodelavcev

Boris Gorišek

Prvič me je na krvodajalsko akcijo povabil sodelavec. Radovednost, nova izkušnja in dva prosta dneva so bili dovolj, da sem zbral pogum in se udeležil krvodajalske akcije. Drugič sem daroval kri v nekdanji JLA. Takrat smo mladi fantje kri darovali zato, da bi prej odšli domov. Vsako naslednje darovanje krvi pa ni bilo več le izkoriščanje ugodnosti. Preraslo je v željo, da bi darovana kri komu pomagala ozdraveti ali celo rešiti življenje. Prav slednje sem izkusil tudi sam, v hudi prometni nesreči, ko je moje življenje viselo na nitki. Darovana kri mi je pomagala preživeti. V zahvalo vsem, ki darujejo kri, sem se takrat odločil, da bom daroval kri dvakrat na leto, dokler mi bo to dopuščalo zdravje.

Jože Lončarič

Krvodajalec sem od leta 2001. Kri sem začel darovati, ker vem, da s tem dejanjem rešujem življenja, in ker bom mogoče tudi jaz ali kateri mojih bližnjih kdaj potreboval to življenjsko pomembno tekočino. Krvodajalskih akcij se rad udeležujem, saj mi je to humano delo kakor druga služba. Po vsakem odvzemu krvi sem se počutil bolje, saj sem se zavedal, da sem s tem nekemu pomagal rešiti življenje. Dokler mi bo zdravje dopuščalo, se bom udeleževal krvodajalskih akcij.

Bojan Merc

Kri sem začel darovati na služenju vojaškega roka v Beogradu, takrat bolj kot v humane namene zaradi prostih dni in predčasnega odhoda domov. V vseh teh letih sem daroval kri 90-krat in upam, da je komu pomagala, saj vemo, da je kri življenjskega pomena. Doslej še nisem imel nobenih težav po darovanju krvi in ne vidim razloga, da bi odnehal. S ponosom lahko povem, da imam dva sinova, ki sta prav tako krvodajalca in oba sta kri darovala več kot 10-krat. Upam, da mi bosta počutje in zdravje še naprej služila, tako da bom kri lahko daroval še dolga leta. ■

Franc Šeruga, 60-krat daroval kri

Bojan Merc, 90-krat daroval kri

Boris Gorišek, 60-krat daroval kri

Jože Lončarič, 50-krat daroval kri

Darovalci v marcu
(številka v oklepaju pove, kolikokrat je posameznik doslej že daroval kri):

Dejan Štuhec	(9)
Jernej Krajnc	(11)
Vincenc Perdan	(6)
Marjan Anderlič	(80)
Jožef Bezjak	(72)
Boris Tekmec	(6)
Roman Munda	(12)
Vojko Šohar	(130)
Dejan Vojsk	(26)
Tomi Lendero	(27)
Matej Munda	(42)
Jožef Krajnc	(24)
Vinko Matjašič	(22)
Anton Zajko	(97)
Franc Šeruga	(62)
Franc Zajc	(95)
Janez Zdavc	(6)
Slavko Krajnc	(20)
Uroš Mohorko	(11)
Anton Zelenik	(51)
Ivan Babšek	(33)
Dušan Fridl	(49)
Mihael Kirbiš	(15)
Bojan Jelen	(32)
Maks Kostanjevec	(61)
Kristjan Šoštarčič	(6)
Rajko Kolarič	(62)
Robert Gajser	(34)
Matjaž Škerget	(8)
Mirko Tikvič	(79)
Marko Vek	(20)
Željko Cmrečnjak	(48)
Robert Bezjak	(42)
Majda Turk	(38)
Franc Krajnc	(65)
Bojan Merc	(91)
Edvard Koderman	(15)
Sebastjan Letonja	(42)
Martin Avguštin	(8)
Dejan Klaneček	(9)
Boris Bedenik	(9)

Krvodajalci, ki so kri darovali do petkrat:

Sandi Ivančič	(5)
Domen Terbuc	(5)
David Čuček	(4)
Jože Pec	(4)
Aleksander Flajs	(4)
Franc Rožmarin	(3)
Domen Zebec	(3)
Matjaž Mlinar	(1)

S kvizom do novih znanj in izkušenj

TINA GORINŠEK

FOTO: LEON KAUČEVIČ

V soboto 24. februarja 2018, so se mladi gasilci, člani PGD Talum, pomerili v kvizu gasilske mladine, ki je potekal v Cirkovcah. Ekipe pionirjev Talum 1 je na kvizu osvojila drugo mesto, kar jim je omogočilo sodelovanje na regijskem tekmovanju. To tekmovanje je potekalo teden dni kasneje, prav tako v Cirkovcah. Pomerilo se je 21 ekip pionirjev, naši mladi gasilci pa so osvojili osmo mesto.

Intenzivne priprave in drzni cilji

Mladi gasilci, člani PGD Talum, so leto 2018 začel zelo intenzivno. Zaradi bližine vse težje pričakovanega kviza gasilske mladine smo se mentorji in mladi gasilci od začetka leta videvali ne samo ob četrtnih, temveč kar dvakrat na teden. Večje število skupnih ur nam je omogočilo intenzivnejše priprave na prihajajoče tekmovanje, za katero smo si zastavili visok cilj – medaljo.

Izlet kot dobra motivacija

Vsak teden smo ob torkih in četrtnih pridno vadili: naučili smo se veliko o prvi pomoči, požarni preventivi in zgodovini gasilstva. Mentorji seveda nismo želeli, da bi bila naša srečanja monotona, zato smo teorijo kombinirali s spretnostmi na gasilskem poligonu in pri vezanju vozlov. Za dodatno motivacijo in nabiranje novih moči smo organizirali tudi izlet – kovanje v termah Ptuj. Izlet je bil več kot uspešen, vtil nam je dodatno energijo in nas vse skupaj še bolj povezal.

Srebrna medalja ekipi pionirjev Talum 1

Počasi je prišel »tisti dan«, 24. februar 2018, dan ko smo se zjutraj vsi skupaj usedli v gasilske kombije, si oblekli majice z našim logotipom in se odpravili v Cirkovce, kjer je potekal kviz gasilske mladine. Na kvizu je sodelovalo 86 ekip iz 4 gasilskih zvez. PGD Talum so zastopale 4 ekipe

pionirjev in 1 ekipa mladincev. Cilj je bil dosežen. Ekipe pionirjev Talum 1 je uspelo osvojiti 2. mesto, kar je pomenilo medaljo in vstopnico na regijsko tekmovanje. To je potekalo naslednjo soboto, prav tako v Cirkovcah.

Na regijskem tekmovanju osmo mesto

Načrt vaj se je ponovno spremenil. Z ekipo, ki se je uvrstila na regijsko tekmovanje, smo vadili cel teden, vsak dan. Za nemoteno delovanje našega krožka in intenzivne priprave na tekmovanje gre zahvala družbama Vargas-Al in Talum, ki sta nam omogočili, da smo za priprave na tekmovanje uporabljali njihove prostore. Na regijskem tekmovanju je v naši kategoriji sodelovalo 21 ekip pionirjev, mi pa smo dosegli 8. mesto.

Za nagrado v kino

Vsekakor je bila to velika izkušnja za vse nas. Nabrali smo si nove izkušnje in si zastavili nove cilje za naslednja tekmovanja. In ker obljuba dela dolg in ker so se naši najmlajši na tekmovanju odlično odrezali, smo zanje organizirali dodaten izlet – popoldan, preživet v kinu.

Čestitke našim mladim navihancem in mentorjem za doseženi rezultat. Kot vidimo, nas za prenos našega poslanstva ne bi smelo skrbeti. Ponosni smo na vas! □

Športnik leta 2017 občine Kidričevo

MARJETKA OREL

FOTO: STANKO KOZEL, MARJETKA OREL

Športna zveza Kidričevo je letos marca prvič v zgodovini občine organizirala prireditve, na kateri so bili v ospredju dosežki športnic in športnikov minulega leta. Na prireditvi Športnik leta občine Kidričevo so priznanja prejeli tudi člani Nogometnega kluba Aluminij. Priznanje za dosežke perspektivnih športnikov do 16 let je prejel slovenski reprezentant iz Apač Domen Zajšek, član rdeče-bele selekcije U15. Priznanje za najuspešnejše in zaslužne športne delavce je prejel Tone Pernat, sekretar Nogometnega kluba Aluminij, plaketo za najboljši športni kolektiv pa celotna rdeče-bela družina, ki je z delom v minulem letu zabeležila pomembne mejnike v svojem razvoju.

Več kot šestdeset let zgodovine

Nogometni klub Aluminij je v Kidričevem prisoten že več kot šestdeset let. Glavni namen kluba v njegovih začetkih je bil, delavcem takratnega Taluma omogočiti kakovostno preživljanje prostega časa. Danes kakovostno in dostopno športno dejavnost omogoča mladim v občini Kidričevo in širše. Klub deluje s pomočjo trinajstih trenerjev in drugih strokovnih oseb, ki skrbijo za več kot dvesto članov rdeče-bele družine.

Članska selekcija rdeče-belih

Dosežki in mejniki, ki jih je Nogometni klub Aluminij dosegel v letu 2017, so znak dobrega dela. Članska selekcija Aluminija drugo sezono zapored stoji ob boku najboljših desetih nogometnih klubov v Sloveniji in je v finalu Pokala Slovenije, kar se je zgodilo le dvakrat v zgodovini kluba. Klub je lani prejel priznanje Nogometne zveze Slovenije za 1. mesto v fair playu, za katerim stoji svetovna nogometna organizacija FIFA. Ob vsem tem pa je treba omeniti, da je članska selekcija Aluminija najmlajša ekipa v elitni deseterici slovenskih klubov.

Nogometna šola Aluminija

Poleg prve ekipe rdeče-belih so bile lani uspešne tudi mlajše selekcije no-

gometne šole Aluminija. Mladinska in kadetska selekcija sta koledarsko leto 2017 zaključili na 4. mestu slovenske prvoligaške lestvice, selekcija do 15 let pa je ob koncu leta zasedala 5. mesto lestvice Lige U15 – vzhod. Mlajši nogometaši, ki so stari od sedem do štirinajst let, redno osvajajo visoka mesta na slovenskih in mednarodnih turnirjih.

Zastopali barve Slovenije

Plod dela nogometne šole Aluminij so tudi mladi igralci, ki so lani zastopali barve Slovenije. Reprezentančni dres je v preteklem letu obleklo sedem članov Aluminijeve družine. Kakovostno delo in razvoj športnikov pa ne bi bila mogoča brez odličnih razmer, ki jih omogoča stadion v Kidričevem. K temu so v letu 2017 dodali še pokrito tribuno in žaromete na glavnem igrišču športnega parka.

»Šumari« ponosni na grb

Nogometni klub Aluminij si tudi v prihodnje želi prizadevati za mlade športnike in dvigniti prepoznavnost občine Kidričevo. Člani kluba so v dobrem in slabem ponosni na grb, ki ga nosijo na prsih. Želeli bi si, da bi ta ponos čutili tudi Kidričani. Ravno šport je namreč tisti, ki nas uči, da lahko skupaj dosežemo več. □

NAPOVEDNIK DOGODKOV IN OBISKOV

Ne zamudite

Maj 2018

1. maj	Začetek natečaja Upam si!
12. in 13. maj	Pomladanski izlet
15.–17. maj	Sejem Battery Show, Talum Izparilniki
23. maj	Ogled Taluma v okviru Go-Car-Go
24. maj	Zdravo Talum, Otroci rišejo in pišejo

Zahvala

Ob boleči izgubi drage mame, babice, prababice in praprababice

Romane KREBS

upokojenke Taluma iz Kidričevega,

se iskreno zahvaljujemo sindikatu Taluma, godbeniku za odigrano Tišino in vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti, izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče in kakor koli pomagali v težkih trenutkih.

Njeni najdražji

Elektrika

GREGOR JURKO
FOTO: ARHIV TALUMA

»Mati, kave mi dajte!« zakličem navzdol po lesenih stopnicah, ko proti ranemu jutru ob medli brlivki odložim gosje pero v črnilnik, snamem monokel, otresem smotko v pepelnik, si pomanem oči in se spomnim, da bi zategadelj slugi

Koliko se je svet spremenil v zadnjih 135 letih, odkar električno in z njo povezane naprave jemljemo za samoumevne? Precej. Že naši otroci težko razumejo, da smo rasti brez telefonov, ob številu TV programov, ki si jih lahko preštel

je v sedmem razredu, a ne? Ves svet je eno samo gibanje in utripanje, že Tesla je zaznal nekaj magičnega v teh elektronih, tudi vi lahko, samo roko morate položiti bližnjemu na prsi. Če pa ob dotiku uporabite še krožne gibe ali drgnjenje, pa se boste srečali med drugim tudi s statično elektriko, še posebej, če ima drgnjena oseba oblečen topel pulover. Lahko se zgodi, da vam bodo šli pokonci tudi lasje. Statična elektrika nosi takšno ime, ker se ne premika, ampak se samo nabira, ko steče, pa govorimo o električnem toku.

Da pa ne pametujemo preveč o področju, za katero smo skoraj takšni strokovnjaki kot za aluminij, bo bolje, da naštejemo nekaj zabavnih dejstev o elektriki. Ena bolj izpovedna prihaja iz Etiopije, kjer so za svoje državljanke leta 1896 naročili dva električna stola, potem pa so ugotovili, da brez elektrike nimata nobene uporabne vrednosti, šele nato so začeli graditi električno omrežje. Zgodba je aktualna še danes za vsakogar, ki spremlja javno naročanje in porabno skupnega denarja, pa ne samo v naši državi.

naročil, da nahrani in osedla najhitrejšega vranca, da ga požene čez zelena polja in oddam tole pisarjenje v roku, tiskarski stroj že čaka, »Novice« morajo naprej, neuke množice od Haloz do Drave so lačne svežih literarnih motivov, nasvetov, novic, svaril, puhlic, kosmatih šal, kruha in iger.

Op, malo nas je zaneslo, z dobrim namenom, da prikazemo, kako hitro se svet spreminja zadnjih sto in nekaj let. Povod smo našli v 4. aprilu 1883, ko je zasvetila prva žarnica na Slovenskem, bolj konkretno, v parnem mlinu v Mariboru. Vsaj nekje smo bili Štajerci na prvem mestu, seveda pa tega nismo znali proslaviti, je že mimo. Bomo že novembra, na martinovo, za nazaj.

na prste ene roke, pa še brez barv so bili, da se ne pogovarjamo o računalnikih, internetu, mobilni telefoniji. Vozimo, občujemo, komuniciramo, kuhamo, vse gre na elektriko, odvisnost od elektrike še najbolj občutimo, ko je zmanjka. Pomembno vlogo igra elektrika tudi pri delovanju telesa, z gibanjem ionov natrija, kalija in kalcija, ki ustvarjajo bioelektrično polje in tako skrčijo srčno (mišično) in pošljejo kri po telesu. Z elektrokardiogramom znamo te električne impulze iz srca ojačati in na papir narisati luštne slikice bitja srca. Precej slab znak je, ko je črta ravna. Ljudem, ki doživijo infarkt, zdravniki pomagajo z defibrilatorjem, ki z električnim šokom znova spodbudi srčni utrip. Ste pozabili to iz biologi-

Večino elektrike na svetu proizvedemo iz neobnovljivih virov, kar 40 odstotkov iz premoga, sledijo plin, jedrska energija, šele nato obnovljivi viri. Tukaj je znanost precej napredovala, svoj lonček smo pristavili tudi mi z izkoriščanjem sončne energije, z vetrno v Sloveniji še nismo tako daleč, v zadnjem času pa je zrastle tudi nekaj bioplinarn, ki znajo elektriko delati dobesedno iz dreka. Električna iz kravjega blata? Zelo modernistično.

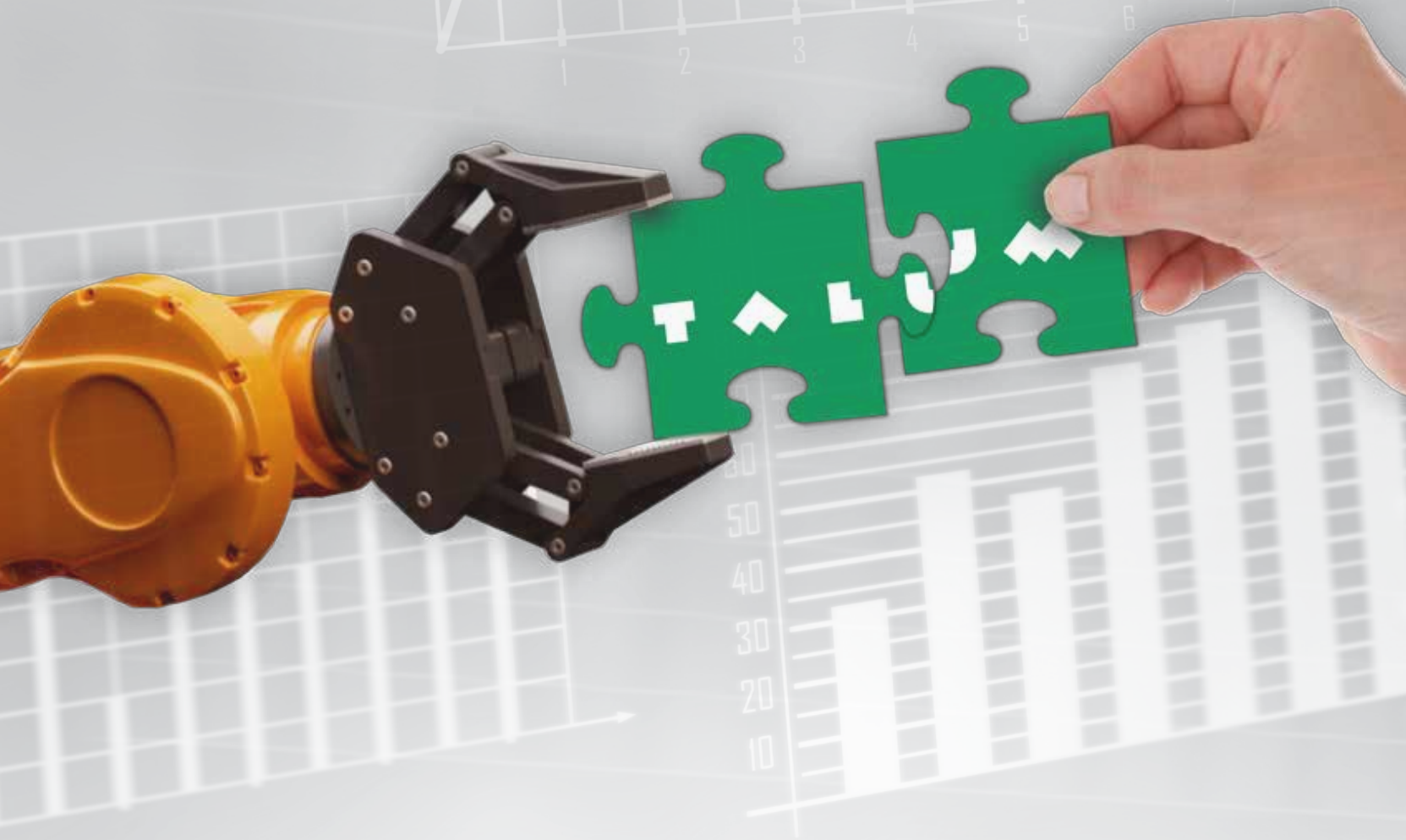
»Gnoj je zlato in zlato je gnoj« je napisal Srečko Kosovel v dvajsetih letih prejšnjega stoletja v svojih konstruktivističnih pesmih, da zaključimo v podobnem času in duhu, kot smo začeli to pisanje. □

										ALUMINIJ	UJEDA IZ DRUŽINE JASTREBOV	BIBLIJSKI KRAJ V JUDEJI	4. IN 16. ČRKA	VETRNI JOPIČI S KAPUČO	OSNIK PRI VOZU, SVORNIK, RIDNIK	
										ŠKODLJIV ŽUŽEK NA RASTLINSKI LEČI						
										ANTIČNA LJUBLJANA						
										BARIJ			OLGA JANČAR			
										DRŽAVNA BLAGAJNA			DELO ELE PEROCI			
										→						
										→						
SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	SLOVENSKI GLASBENIK KLINAR	LOVRO KUCHAR MAJHEN LESEN PLUG	↓	↓	PECIVO Z NADEVOM	PIANIST BERTONCELJ	SVETA REKA HINDUJCEV	ALUMINIJ	SUNEK, UDAREC OGNJEVIŠKO ŽRELO	↓			REŠEVALNE SANI RUSJANOVO LETALO			
NAJVIŠJE SODIŠČE V STARIH ATENAH								PLOD BUKVE					NRAVO-SLOVEC POLITIČNA STRANKA V MAKEDONIJI			
LATA (REDKO)								EDOUARD LALO					OZNAKA ZA VIDEOPRIKAZOVALNIK RIBIČ, KI LOVI S SAKOM	SLOVENSKI GLASBENIK (VASKO)	ČAROVNOST, ČUDODELNOST	
BELJAKOVINA, KI TKIVU DAJE PROŽNOST								NEOBRTI MOŠKI, KOSMATIN NIZEK ŽENSKI GLAS								
SREDNJE DALMATINSKI OTOK						SLOVENSKI POLITIK (PAVLE) ŽELJKO IVANEK							OČE IZDELEK			
ALUMINIJ	ROJSTNI KRAJ JEZUSA	SONJA ROMAN APNENA ZEMLJA, APNENKA			ORGAN NA ZADKU ŽUŽELK BIVALIŠČE UMRLIH, NAV						KOPJANIK BOLGARSKI PISATELJ (ZMEJ)					
PRIVRŽENEC RUSKEGA REVOLUCIONARJA BAKUNINA									GALJ SLOVENSKA IGRALKA (VERA)				KDOR ? VSTAJA, MU KRUHA OSTAJA GOSTILNA			
PRIPOVEDNO PESNIŠTVO						IRENE EPPLE	GLAVNO MESTO MAKEDONIJE	PORTSKO VINO TAKŠNOST						ANŽEJ DEŽAN SLOVENJ GRADEC		
TOMAŽ NOSE		UMETNA VABA ZA RIBE ROPARICE DUHOVNI OČE											FRANCOŠKA PISATELJICA (CHARLOTTE) EDITA CETINSKI			
MODRA MISEL: PLATON																
FINSKO JEZERO, INARI						OLGA KACJAN OTOK V PRESHANSKEM JEZERU			MAKEDONSKI HEROJ (MIRČE) OZNAKA ZA EKOLOŠKO HRANO					VLADO NOVAK PREDAL V BANČNI BLAGAJNI		
POPULARNA POPEVKA				RDEČI KRIŽ	ZNESEK NA BANKOVCU NOVA GORICA								ITALIJANSKI KIPAR (MEDARDO) IVO JAN			
ENERGETSKI INDEKS, ENERGIJSKI KOLIČNIK																
DIRIGENT ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE														VRHUNSKA FORMA V ŠPORTU		

SLOVARČEK: AISSE - francoska pisateljica (Charlotte), EMAVS - biblijski kraj v Judeji, GORJANIN - bolgarski pisatelj (Zmej), ROSSO - italijanski kipar (Medardo), TWISTER - silikonska vaba za ribe roparice, VDU - oznaka za videoprikazovalnik, VMRO - politična stranka v Makedoniji.

Nadgradimo procese

S pomočjo sodobne tehnologije
povežimo naprave in stroje v procesih z ljudmi,
da bomo učinkovitejši in produktivnejši.

Sodeluj v natečaju Upam si!
in svoj inovativni predlog na temo digitalizacije v Talumu oddaj
med 1. majem in 30. junijem 2018.

Upam si!